

EVALUATION REPORT DAGTILBUD,
2019 BILLUND BUILDS

CoC
Playful
Minds

Billund Builds

BILLUND BUILDS DEVELOPMENT 2019

Evalueringsrapport for dagtilbud i Billund Kommune

CoC Playful Minds A/S og Ineva APS, august 2019

Spørgeskemaer og rådata til evalueringsrapporter på dagtilbuds- og skoleområdet: Ineva

Analyse, udarbejdelse og opsætning af evalueringsrapporter for dagtilbuds- og skoleområdet: CoC Playful Minds

Forfattere: Anne Marie Krejberg Dalum, Karin Møller Villumsen og Trine Enggaard Sennels

Hent datarapport og øvrige evalueringsrapporter på www.cocplayfulminds.org

For eventuelle henvendelser vedrørende evalueringsrapporter kontakt venligst CoC Playful Minds' videnschef Karin Møller Villumsen: kmv@cocplayfulminds.org

TAK til alle, der har besvaret spørgeskemaerne og dermed bidraget til at gøre baseline undersøgelsen mulig
CoC Playful Minds' ser frem til at fortsætte det spændende samarbejde om at udvikle Billund Builds.

1. INDLEDNING.....	6
Evalueringsens formål og anvendelse.....	6
Evalueringsens vidensfundament.....	7
Øvrig evalueringsviden fra Billund Builds Development.....	8
Opbygning af rapporten.....	8
2. KONKLUSIONER.....	10
Børnenes læring er bredt funderet.....	10
De fagprofessionelles kompetencer er styrket.....	10
Læringstilgangen anvendes lige meget i Billund Builds og i den generelle praksis.....	10
De organisatoriske rammer er vigtige for udførelsen af Billund Builds.....	10
3. ANBEFALINGER.....	12
Fortsæt den tydelige rammesætning af børnenes deltagelse.....	12
Fortsæt de tydelige organisatoriske rammer i Billund Builds.....	12
Styrk integrationen af den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring.....	12
Styrk kompetenceudvikling i samskabelse, især ideudvikling og inddragelse af børnenes perspektiver.....	12
Vær nysgerrig og undersøgende i og på praksis.....	13
4. BEGREBSFORSTÅELSER.....	14
Samskabelse.....	14
Eksperimenterende tilgang.....	15
Legende tilgang.....	15
Opsamling og anbefaling.....	15
5. OPLEVELSEN AF BILLUND BUILDS DEVELOPMENT.....	16
Børnenes oplevelse.....	16
De voksnes oplevelse.....	15
Opsamling.....	15
6. BØRNEENS LÆRING OG UDBYTTET AF BILLUND BUILDS DEVELOPMENT.....	18
Personlig, social og faglig læring.....	18
Børnene løser opgaver på nye måder.....	19
Nye relationer og fordybelse i en fælles sag.....	20
Alderens betydning for læring og udbytte.....	22

Inspiration til inddragelse af alle børnenes perspektiver	22
Opsamling	23
7. DE FAGPROFESSIONELLES FUNKTION OG LÆRING I BILLUND BUILDS DEVELOPMENT	24
De fagprofessionelles rammesættende funktion	24
Balancen som rammesætter og facilitator	26
De fagprofessionelles læring og udbytte	27
Øget viden om samskabelse	27
Rum til at eksperimentere	27
Øget opmærksomhed på børnenes perspektiv	27
Styrkede kompetencer og ønsker til udvikling	28
Opsamling	28
8. LÆRINGSTILGANGEN I BILLUND BUILDS	30
De fagprofessionelles gøremål i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring	30
Inspiration til samskabende, legende og eksperimenterende ideudvikling med mindre børn	31
Inddragelse af børnene i uge 5	32
Opsamling	32
9. DE ORGANISATORISKE RAMMER FOR BILLUND BUILDS DEVELOPMENT	34
Ledelsens rolle og understøttelse	34
De studerendes og de fagprofessionelles samarbejde	35
De studerendes rolle og læring	35
Det fysiske rums og materialers betydning	36
Øvrige faktorer der har betydning	37
Opsamling	37
10. BILLUND BUILDS I SAMMENLIGNING MED DEN GENERELLE PRAKSIS	38
Meningsfuldhed og integration af læringstilgangen	38
Inddragelse og samskabelse	39
Forfølgelse af børnenes perspektiver via en samskabende og eksperimenterende tilgang	40
Opsamling	40

Indledning

I uge 5 2019 blev Billund Builds gennemført for fjerde gang under temaet Development. Temaet blev valgt af børn i en samskabende proces og med peer-to-peer metoder, hvor børnene udviklede temaet sammen med andre børn. Herefter har dagtilbud og skoler selv tilpasset indhold, form og organisering i uge 5 til egen praksis inden for det overordnede tema. Evalueringen omhandler udbytte og læring samt anvendelse af generelle metoder og tilgange i Billund Builds. Evalueringen forholder sig dermed ikke til det valgte tema, der varierer fra år til år.

Denne samlede evalueringsrapport for dagtilbudsområdet i Billund præsenterer viden i både bredde og dybde fra såvel børne- og voksenperspektiver: bredde via analyser af udvalgte kvantitative data fra spørgeskemaundersøgelsen og dybde via analyser af kvalitative data fra observationer, kommentarer og uformelle samtaler med børn, fagprofessionelle og ledere.

EVALUERINGENS FORMÅL OG ANVENDELSE

Formålet med evalueringen i Billund Builds Development er:

- » At blive klogere på, hvordan Billund Builds bidrager til at udvikle børnenes faglige og brede kompetencer – særligt at arbejde eksperimenterende, kreativt, legende og samskabende.
- » At bringe data og inspirationsmateriale til lokal anvendelse i forbindelse med aktionslæring og videndeling i og mellem dagtilbud – og gerne mellem dagtilbud og skole.

Evalueringen bidrager med betydningsfuld viden til det fortsatte arbejde med at understøtte den samskabende, kreative, eksperimenterende og legende tilgang til læring i praksis i dagtilbud. Evalueringsrapporterne understøtter dagtilbuddenes evalueringskultur og systematiske arbejde med en vidensinformeret praksis og dialog mellem ledelse, fagprofessionelle, børn og forældre.

Evalueringen bidrager også med viden til Billund Kommunes generelle fokus på inddragelse af børnenes perspektiver og samskabelse, uanset om dette er i Billund Builds eller i andre forløb.

Endelig giver evalueringen generelt vigtige indsigter til at videreudvikle Billund Builds på den bedst mulige måde. Således har projektledelsen allerede igangsat initiativer til mere videndeling og lokal inddragelse, ligesom planlægning af næste Billund Builds' tiltag som fx kompetenceklip og evalueringspraksis udvikles på baggrund af viden fra evalueringen.

Spørgeskemaundersøgelsen har endvidere haft det formål at skabe en baseline for den generelle praksis og udviklingen af Billund Builds' samskabende, kreative, eksperimenterende og legende tilgang til læring. Baseline giver et sammenligningsgrundlag for de kommende år.

Evalueringen af Billund Builds Development henvender sig dermed til alle fagprofessionelle, ledere, konsulenter og interessenter, der ønsker et øget fokus på kreativitet og udvikling af den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring i dagtilbud.

---

¹ De uredigerede besvarelser er i Datarapportens appendix.

EVALUERINGS VIDENSFUNDAMENT

Fundamentet i evalueringen består af både kvalitative og kvantitative data, der gør det muligt at levere nogle solide anbefalinger til Billund Builds fremadrettet.

Kvalitative data:

- » Observationer fra to børnehavegrupper i uge 5
  - Observationerne blev lavet alle formiddage fra mandag til og med fredag i uge 5
  - Navne på børn og voksne i observationerne er alle anonymiserede
- » Åbne spørgsmål i spørgeskemaet:
  - Til nogle af spørgsmålene har de voksne haft mulighed for frit at formulere deres besvarelser¹
- » Evalueringer fra kvartalsworkshop, referencegruppemøder, ledermøder mm.

Kvantitative data:

58 børn har svaret spørgeskemaet i aldersgruppen 4-6 år. Det estimeres, at dette er 18 % af de børn i alderen 4-6 år, som har været en del af Billund Builds Development i uge 5. Fordelingen af besvarelser fra børneperspektivet er herunder opdelt efter alder.

ALDER	ANTAL BESVARELSER
3 år	5
4 år	22
5 år	30
6 år	2

Børnene er blevet bedt om at besvare spørgsmålene sammen med deres forældre så hurtigt efter Billund Builds i uge 5 som muligt for at sikre, at besvarelsen afspejler en frisk erindring.

Data fra spørgeskemaet har afsæt både i dagtilbud, der har, og dagtilbud, der ikke har været en del af Billund Builds Development. Ikke-deltagende dagtilbud har besvaret undersøgelsen med afsæt i deres generelle praksis. Deltagere i Billund Builds Development har besvaret spørgsmål både vedrørende den generelle praksis og Billund Builds. Fordelingen af børnenes og de voksnes besvarelser på institutionsniveau ses herunder.

DAGTILBUD	BESVARELSER BØRN	BESVARELSER FAGPROFESSIONELLE
Hejnsvig Børnehave	1	5
Andedammen	1	4
Børnehaven Stenderup Skole	9	8
Filskov Børnehus	0	1
ISB (Den internationale børnehave)	0	1
Klatretræet	8	6
Langelandsvejs	1	7
Lindevej	2	1
Sdr. Omme Børnehave	6	4
Sydtoften	5	2
Tingparken	3	1
Trehøjevej	1	6
Træstribben	8	10
Trætoppen	11	14
Ikke angivet institution	2	2
HOVEDTOTAL	58	72

² En voksen har ikke angivet arbejdsfunktion, hvilket forklarer forskellen i skemaernes hovedtal på hhv. 71 og 72 besvarelser.

8 INDLEDNING

Hovedparten af besvarelsene i undersøgelsen stammer fra deltagende fagprofessionelle i Billund Builds Development i uge 5. 72 fagprofessionelle² har besvaret spørgeskemaet i dagtilbudsregi, hvoraf de 63 har deltaget i Billund Builds Development. Det estimeres, at 56 % af de fagprofessionelle (herunder dagplejere, pædagoger, pædagogmedhjælpere og studerende), som har været en del af Billund Builds Development, har besvaret spørgeskemaet. Fordeling af besvarelsene fra voksenperspektivet³ på baggrund af arbejdsfunktion og institutionstype⁴ ses herunder.

ARBEJDSFUNKTION	BESVARELSER	INSTITUTION	BESVARELSER
Dagplejer	23	Børnehave	32
Leder	8	Dagpleje	23
Pædagog	26	Integreret institution	8
Pædagogmedhjælper	3	Vuggestue	7
Studerende	11	HOVEDTOTAL	70
HOVEDTOTAL	71		

Kun ganske få pædagogmedhjælpere (3) har besvaret spørgeskemaet, hvorfor resultaterne fra denne gruppe er forbundet med stor usikkerhed.

For en oversigt over spørgeskemaets spørgsmål til henholdsvis børn og voksne henvises til Datarapporten for dagtilbudsområdet, som findes på www.cocplayfulminds.org. Datarapportens appendix indeholder besvarelser på alle spørgsmålene, hvoraf kun udvalgte svar og diagrammer⁵ er medtaget i indeværende evalueringsrapport.

ØVRIG EVALUERINGSVIDEN FRA BILLUND BUILDS DEVELOPMENT

Denne samlede evalueringsrapport for dagtilbudsområdet analyserer mønstre i dagtilbudspraksis i Billund på baggrund af observationer og uformelle samtaler under Billund Builds Development samt udtræk af data fra spørgeskemaundersøgelsen. Evalueringsrapporten skal ses i sammenhæng med de øvrige rapporter fra evalueringen i Billund Builds Development 2019:

- » **Minirapporter:** til hvert dagtilbud er der udarbejdet og sendt en minirapport, der indeholder lokale data på baggrund af besvarelsene i spørgeskemaerne, såfremt der har været nok lokale besvarelser
- » **Datarapport for dagtilbudsområdet:** Datarapporten for dagtilbudsområdet indeholder diagrammer og rå data med ren informerende tekst uden analyse. Hent på www.cocplayfulminds.org

Der findes tilsvarende tre typer afrapportering til skoleområdet. Tilsammen giver det en solid evalueringsviden til inspiration, dialog, videndeling og videre udvikling af Billund Builds på den bedst mulige måde.

OPBYGNING AF RAPPORTEN

Evalueringsrapporten er opbygget med elevernes perspektiver som udgangspunkt, forudsat at der er besvarelser i det enkelte tema. Derefter følger de voksnes perspektiver på samtlige temaer.

Rapporten præsenterer først konklusioner og anbefalinger. Derefter følger de enkelte kapitler, som uddyber evalueringens konklusioner og anbefalinger med data og analyser på de forskellige intentioner, tiltag, tilgange og udfordringer i Billund Builds.

De enkelte kapitler er: Begrebsforståelser; Den overordnede oplevelse af Billund Builds Development; Børnenes læring og udbytte af Billund Builds Development; De fagprofessionelles funktion og læring i Billund Builds Development; Læringstilgangen i Billund Builds; De organisatoriske rammer for Billund Builds Development; Billund Builds i sammenligning med den generelle praksis. Hvert kapitel afrundes med en kort opsamling.

³ I rapporten skelnes der mellem begreberne: De voksne og de fagprofessionelle. De voksne inkluderer alle adspurgte, herunder leder, dagplejer, pædagog, pædagogmedhjælper og studerende. Begrebet fagprofessionelle er uden ledelsens perspektiv, dvs. besvarelser fra dagplejer, pædagog, pædagogmedhjælper og studerende.

⁴ To voksne har ikke angivet institutionstype, hvilket forklarer forskellen i skemaernes hovedtal på hhv. 70 og 72 besvarelser.

⁵ Diagrammerne er baseret på en 5-punktsskala, hvor: 1 = meget dårligt og 5 = meget godt. Besvarelsene er, medmindre andet er angivet, opdelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammerne markerer det samlede gennemsnit.

Konklusioner

Generelt er børnenes og de voksnes oplevelse af Billund Builds Development positiv, og der er i 2019 rekordstor deltagelsesgrad på dagtilbudsområdet, med 1017 deltagende børn. Hovedparten af børnene giver udtryk for, at det har været en sjov (76%) og spændende (48%) uge at deltage i. Fra børneperspektivet er det dog et opmærksomhedspunkt, at en mindre gruppe af børnene (12%) beskriver Billund Builds Development som svær.

BØRNEGENES LÆRING ER BREDT FUNDERET

Evalueringen viser, at børnenes læring og udbytte af Billund Builds Development er bredt funderet fra de faglige elementer, såsom robotter og æg, over til personlig og social læring i samskabende fællesskaber, hvor der fx samskabes om ideudvikling med både nye og kendte relationer. Børnenes udbytte af Billund Builds Development er også, at børnene løser opgaver på nye måder og i højere grad end normalt får flere nye ideer, ligesom børnenes nysgerrighed er større under Billund Builds i uge 5.

Evalueringen understreger, at børnenes alder er en betydningsfuld faktor og til tider en udfordring i relation til at inddrage alle børnenes perspektiver og at udvikle ideer. I observationsforløbene er der dog inspirerende eksempler på det modsatte, hvor der ideudvikles, og alle børnenes perspektiver bringes i spil.

DE FAGPROFESSIONELLES KOMPETENCER ER STYRKET

Evalueringen viser, at de fagprofessionelles læring og udbytte af Billund Builds Development er en øget viden om samskabelse, fokus på at eksperimentere og en øget opmærksomhed på børnenes perspektiv. De fagprofessionelle giver generelt udtryk for, at de både følte sig godt klædt på og har fået styrket deres kompetencer til at arbejde med den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring i Billund Builds Development.

I Billund Builds Development er de fagprofessionelle fælles om deres optagethed af at sætte tydelige rammer for børnenes deltagelse og procesarbejde i dagtilbuddene. En optagethed der særligt er fokuseret på at finde den rette balance i rammesætningen, mere specifikt graden af voksenstyret aktiviteter versus forfølgelse af barnets initiativ og handlen.

LÆRINGSTILGANGEN ANVENDES LIGE MEGET I BILLUND BUILDS OG I DEN GENERELLE PRAKSIS

Ved sammenligning af anvendelsen af elementerne i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds Development og i den generelle praksis er der kun meget små udsving. Med andre ord viser evalueringen, at de fagprofessionelle ikke har arbejdet mere eksperimenterende, undersøgende og ideudviklende i Billund Builds Development. Tilgangen er tilsyneladende integreret i hverdagens pædagogiske praksis, og har derfor ikke de store udsving i uge 5. Dette understøttes af observationerne og de åbne svarkategorier i spørgeskemaet, hvor det fremgår, at der i dagtilbuddene har været en øget opmærksomhed på børnenes perspektiver og arbejdet med den samskabende og eksperimenterende tilgang i uge 5. Sammenligningen af Billund Builds med den generelle praksis viser også, at de fagprofessionelle i mindre grad inddrager børnene i valg af arbejdsformer og planlægning, hvorimod de i højere grad diskuterer og taler med børnene.

DE ORGANISATORISKE RAMMER ER VIGTIGE FOR UDFØRELSEN AF BILLUND BUILDS

Evalueringen viser, at de organisatoriske rammer er vigtige i forhold til at skabe klare strukturer, der understøtter de mange forskellige aktiviteter og faktorer, der har betydning for, at Billund Builds tilgangen opleves både meningsfuldt og værdiskabende for børnene og de fagprofessionelle.

Den organisatoriske ramme i form af ledelsens rolle og opbakning har generelt været tilfredsstillende. De studerendes rolle i Billund Builds Development har derimod været utydelig for både studerende og fagprofessionelle, men på trods heraf har man flere steder fået skabt et meningsgivende rum til inspiration og vidensudveksling om samskabelse. Herudover viser evalueringen (ligesom tidligere evalueringer af Billund Builds), at de fysiske rammer er vigtige for den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang.

Dan
f

Anbefalinger

Følgende er en opsummering af de elementer, som evalueringen fra Billund Builds Development peger på, at der med fordel kan fortsættes med, og hvilke der med fordel kan forbedres fremadrettet. Anbefalingerne byder dermed på forskellige perspektiver i forhold til Billund Builds' fremadrettede udvikling i dagtilbuddene i Billund Kommune.

FORTSÆT DEN TYDELIGE RAMMESÆTNING AF BØRNEENES DELTAGELSE

Børn og voksne har generelt en positiv oplevelse af Billund Builds Development, og børnene har et bredt spekter af læring indenfor såvel fagområder som personligt og socialt. Evalueringen viser også, at uge 5 bidrager til en øget opmærksomhed på at se tingene i børnehøjde, hvor de fagprofessionelles optagethed af en tydelig rammesætning for børnenes deltagelse og procesarbejde muliggør en kreativ, samskabende og eksperimenterende tilgang til læring. Anbefalingen er derfor at fastholde de gode takter fra Billund Builds Development ved helt konkret at fortsætte med at skabe en rammesætning, der muliggør:

- » At børnenes perspektiver inddrages
- » At arbejdsformerne er eksperimenterende, undersøgende og skabende, så børnene fx kan være aktivt deltagende og samskabe om en fælles sag, og at de kan være nysgerrige og løse opgaver på nye måder
- » At børnene søger vejledning og inspiration hos hinanden
- » At børnene kan skabe det, de finder sjovt og spændende.

FORTSÆT DE TYDELIGE ORGANISATORISKE RAMMER I BILLUND BUILDS

Evalueringen viser, at de organisatoriske rammer har stor betydning og er vigtige i forhold til at understøtte de mange forskellige faktorer, der gør, at Billund Builds tilgangen opleves både meningsfuldt og værdiskabende for børnene og de fagprofessionelle. Det anbefales derfor at fastholde de gode takter fra Billund Builds og helt konkret fortsætte med:

- » At ledelsen understøtter og motiverer i forhold til organisering, gennemførelse og evaluering af Billund Builds
- » At de studerende og fagprofessionelle videndeler og inspirerer hinanden i samskabelse
- » At holde opmærksomhed på de fysiske rums og materialernes betydning for samskabelse, eksperimenter og leg
- » En tydelig rollefordeling mellem de studerende og de fagprofessionelle, herunder planlægning og kommunikation parterne imellem
- » At de studerende er "klædt på" og kender deres rolle, position og opgaver i Billund Builds.

STYRK INTEGRATIONEN AF DEN SAMSKABENDE, EKSPERIMENTERENDE OG LEGENDE TILGANG TIL LÆRING

Evalueringen viser, at de fagprofessionelle ikke har arbejdet mere eksperimenterende, undersøgende og ideudviklende i Billund Builds Development i uge 5 end i den generelle praksis. Selv om tilgangen tilsyneladende er integreret i hverdagens pædagogiske praksis, kan tilgangen stadig udvikles⁶ og gøres mere klar og tydelig som pædagogik, både i tilgang og som konkrete metoder. Anbefalingen er derfor fremadrettet:

- » At tydeliggøre og øge anvendelsen af elementerne i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i den daglige praksis for at skabe mere sammenhæng i den pædagogiske praksis og kendskabet hos børnene
- » At dagtilbuddene bibeholder et vedvarende fokus på arbejdet med den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i hverdagen år efter år, så mindset og metoder bliver lokalt forankrede.

STYRK KOMPETENCEUDVIKLING I SAMSKABELSE, ISÆR IDEUDVIKLING OG INDDRAGELSE AF BØRNEENES PERSPEKTIVER

Evalueringen viser, at det kan være udfordrende at tilpasse metoder til især de mindre børn i aldersgruppen 2-4 år, fx det at eksperimenterer med ting ud fra børnenes ideer, og derved forfølge børnenes initiativer og handlen. Specifikt efterspørger de fagprofessionelle viden om og metoder til at arbejde samskabende omkring ideudvikling, og at alle børnene har mulighed for at komme til orde med deres perspektiv. Evalueringen peger også på et behov for konkret viden om og erfaring med, hvordan børnene kan inddrages i planlægningsprocesserne – både i den generelle praksis og i uge 5.

Derfor anbefales det, at der arbejdes med kompetenceudvikling og videndeling i form af mere viden, cases til inspiration samt specifikke metoder tilpasset aldersgruppen indenfor følgende:

- » Ideudvikling med mindre børn i børnehave, vuggestue og dagtilbud
- » Inddragelse af børnenes perspektiv i planlægningen
- » Følge børnenes initiativer og handlinger
- » Sikre at alle børnenes perspektiver kommer i spil.

⁶ Tilgangen i Billund Builds rummer udviklingsmuligheder i kraft af mere integration, idet de fleste af evalueringens besvarelser ligger mellem 3 og 4 på 5- punktskalaen. Hvilket er et udtryk for nogen anvendelse og integration i praksis, hvorimod en høj integration forventeligt ligger over 4.

Overordnet anbefales det dermed at styrke pædagogernes kompetencer indenfor samskabelse, herunder at have kompetencerne til at gøre dette på en meningsfuld måde, som kombinerer sammenhængen mellem den legende og den samskabende tilgang til læring.

VÆR NYSGERRIG OG UNDERSØGENDE I OG PÅ PRAKSIS

Evalueringen peger på nogle områder, hvor der med fordel kan laves kvalitative og undersøgende nedslag i praksis:

- » Hvilke specifikke situationer børnene beskriver og finder svære, når 12 % af børnene angiver Billund Builds for svært
- » De fagprofessionelles specifikke forståelse af deres funktion og rolle i læringstilgangen i Billund Builds, herunder deres definition af begreberne: Facilitator, Understøtter, Underviser og Vejleder
- » Hvordan de fagprofessionelle følger børnenes perspektiver fra en samskabende og eksperimenterende tilgang.

Generelt er det en anbefaling at være nysgerrig på den lokale praksis og udvikle metoder eller en systematik hertil i hverdagen. Det kan fx ske ved at indsamle viden via forskellige formater, såsom film, lydfiler, interviews, video booth eller uformelle snakke i hverdagen. Endelig kan det være en oplagt mulighed for at bringe specifikke situationer i spil i de fagprofessionelles team, så børnenes perspektiver får en mere fremtrædende plads i at forstå, planlægge og udvikle en mere samskabende og legende pædagogik.

EKSPERIMENTERENDE TILGANG

Nedenfor er vist en wordle, som illustrerer de voksnes forståelse af den eksperimenterende tilgang. Jo større ordet optræder i wordlen, des oftere er det nævnt af de voksne. I appendix findes alle besvarelsene uredigeret.

I et sammenkog af de voksnes forståelse af den eksperimenterende tilgang, opfattes begrebet som en evne til at turde forholde sig nysgerrig, undrende og undersøgende, samt at udforske og afprøve nye ideer og lade fantasien guide. Med andre ord, skal det være okay, at det afprøvede ikke lykkedes, og at der ikke er noget rigtigt og forkert. I den eksperimenterende tilgang er det processen, som er i fokus fremfor målet.

LEGENDE TILGANG

Nedenfor er vist en wordle, som illustrerer de voksnes forståelse af den legende tilgang. Jo større ordet optræder i wordlen, des oftere er det nævnt af de voksne. Her kan alle besvarelses også ses uredigeret i appendix.

Den legende tilgang forstås af deltagerne som en kontekst, hvor det handler om, at der skal være en positiv atmosfære, hvor det skal være sjovt og eksperimenterende, og hvor fantasien skal råde. På den måde bliver børnenes deltagelse essentiel, hvor de er nysgerrige, initiativrige og idéskabende og har lyst til at udvikle sig.

OPSAMLING OG ANBEFALING

Evalueringen viser, at der er mange måder at forstå samskabelse og en eksperimenterende og legende tilgang til læring. Der er også overlap i forståelserne, især mellem den eksperimenterende og legende tilgang, hvor fx eksperimenterere, lege, nysgerrig, undersøge, afprøve, fantasi, fejle, og det at turde går igen. Hvordan de forskellige begreber og tilgange forstås er ikke altid udtalt og kan derfor variere fra kontekst, situationer og samarbejder, så det i praksis opleves meget forskelligt. Derfor anbefales det at have løbende dialoger om, hvordan de centrale tilgange forstås og virker i konkrete forløb – med både børnenes og de voksnes perspektiver.

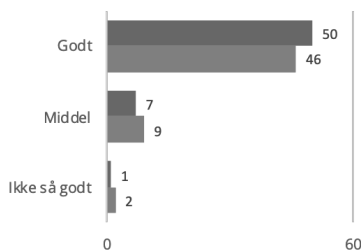
Oplevelsen af Billund Builds Development

I kapitlet konkretiseres børnenes og de voksnes generelle oplevelse af at deltage i Billund Builds Development 2019.

BØRNEGENES OPLEVELSE

Børnenes oplevelse af Billund Builds Development (BBD) er generelt positivt. Diagrammerne herunder skildrer henholdsvis børnenes overordnede oplevelse af uge 5 i sammenligning med en normal uge, samt børnenes valg af ord, der bedst muligt beskriver Billund Builds Development. Langt de fleste børn giver udtryk for, at det har været en sjov (76%) og spændende (48%) uge at deltage i. I kontrast hertil har 2 % af børnene valgt ordet kedeligt om Billund Builds.

Hvordan har det været/er det, at være i børnehaven i denne uge/normalt?

Hvad beskriver bedst det, du har lavet i børnehaven i denne uge?

Fra observationer i en børnehaven i uge 5 kommer børnenes opfattelse af en sjov uge til udtryk på forskellige måder:

Barnet har i løbet af ugen været meget stille, indadvendt og leget mest for sig selv. I løbet af uge 5 har han dog leget mere og mere med de andre børn i gruppen, grinet mere og mere og taget mere og mere initiativ til nye lege sammen med andre børn og pædagoger. Om fredagen, hvor gruppen er i LEGO-rummet, leger barnet en brandleg, hvor der går ild i forskellige ting, de andre børn er i gang med at lave. Børnene griner og er optagede af, hvad der sker, når der går ild i forskellige ting. Da der skal ryddes op i rummet, protesterer barnet.

(Observation fra børnehaven i BBD)

Ud fra den efterfølgende snak mellem barnet og pædagogen kommer det frem, at barnet ikke har lyst til at stoppe legen, da han har det så sjovt.

Følgende ses et eksempel fra en børnehavenegruppe, der arbejder med metoden GUIDET TOUR, hvor børnenes opfattelse af sjovt og sjove steder er i fokus:

Vi starter med, at børnene skal tage et billede med polaroid kamera. De får at vide, at de skal finde noget på legepladsen, de vil tage et billede af. Det kan være et sted, de kan lide at være, en sjov ting, eller et sted, det er særligt sjovt osv. Viggo finder hurtigt på at fotografere gravkøen, der skal grave i den sparsomme sne. Pigerne tager billeder af hinanden med kælk. Malthe viser mig lidt rundt på legepladsen. Han kan godt lide at gå på stien op gennem skoven. Her fortæller han, at det sjovt at lege i træerne, og at man kan køre hurtigt ned ad bakken, men at man også nemt kan vælte i svinget. Han viser mig det ved at sætte sig på en plastic gravkø (den er ikke ret stor), men han suser afsted. Uden at vælte. Men så falder han, da han står af den, fordi der er isglat. Han slog sig ikke, siger han. Vi går tilbage til de andre. Pædagogen har hentet papirrullen, tusch og taget vores billeder med på bordene udenfor. Hun er sammen med nogle af pigerne i gang med at lime deres fotos på papir og skrive deres ord og fortællinger om, hvad det er.

(Observation fra børnehaven i BBD)

Polaroid billederne bruges her til at undersøge børnenes perspektiv, hvad børnene forstår ved sjov og sjove steder på børnehavens legeplads. I eksemplet vælger og dokumenterer børnene via billeder følgende som sjovt på legepladsen:

- » At lege i træerne
- » At køre hurtigt ned af bakken
- » At grave i sneen med gravkoen
- » At lege med hinanden på kælken.

Børnenes eksplicite italesættelse af, hvad de finder sjovt i børnehaven, fremkom også i forbindelse med en fælles mundtlig opsamling på en aktivitet, der handler om at bygge og udvikle en forhindringsbane:

Pædagogen gennemgår tegningerne og snakker om banen, børnene fik bygget i går. Pædagogen siger, at børnene samarbejdede om banen og om at komme rundt. Hun spørger, hvad det var, man skulle svinge sig hen over. Børnene snakker med og forklarer. De synes, det var sjovt med banen.

(Observation fra børnehave i BBD)

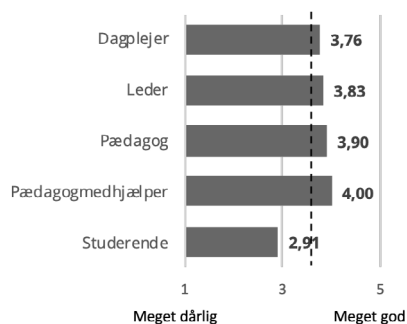
Børnenes oplevelse af sjov kommer således til udtryk på forskellig vis i uge 5 i Billunds Builds Development.

Et andet vigtigt opmærksomhedspunkt fra børneperspektivet er, at 12 % af børnene beskriver Billund Builds Development som svært. Fremadrettet vil man derfor med fordel kunne være nysgerrig på, hvilke situationer børnene finder svære. Er det eksempelvis i tilknytning til en specifik type situation på legepladsen, det at idéudvikle og skabe noget sammen, eller er det noget i den ændrede struktur i uge 5?

DE VOKSNES OPLEVELSE

Ligesom hos børnene er den overordnede oplevelse af Billund Builds Development generelt positiv fra et voksenperspektiv, med en gennemsnitsbesvarelse over middel jf. nedenstående diagram.

Hvad er din overordnede oplevelse af Billund Builds?

NOTE:

Besvarelser segmenteret på arbejdsfunktion – for deltagere i Billund Builds Development. Den stiplede linje markerer det samlede gennemsnit.

De studerende er den gruppe, der gennemsnitligt ligger klart lavest i forhold til oplevelsen af Billund Builds Development. Det er interessant at blive klogere på en mulig forklaring herpå, hvilket vi vender tilbage til i afsnittet: *De studerendes rolle og læring.*

OPSAMLING

Den overordnede oplevelse af Billund Builds Development er generelt positivt fra både et børne- og voksenperspektiv, hvor hovedparten af børn giver udtryk for, at det har været en sjov (76%) og spændende (48%) uge at deltage i. Fra børneperspektivet er det dog et opmærksomhedspunkt, at 12 % af børnene beskriver Billund Builds Development som svært.

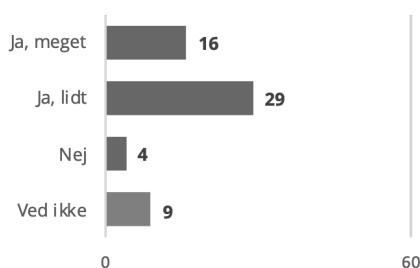
Børnenes læring og udbytte af Billund Builds Development

I dette kapitel konkretiseres og uddybes børnenes læring og udbytte af Billund Builds Development (BBD) i uge 5. Herudover identificeres specifikke udfordringer i forbindelse med børnenes alder i Billund Builds Development.

PERSONLIG, SOCIAL OG FAGLIG LÆRING

I forhold til børnenes læring og udbytte⁷ giver 75% og dermed hovedparten af børnene udtryk for, at de har lært noget nyt i Billund Builds Development jf. nedenstående diagram.

Har du lært noget nyt i denne uge?

På spørgsmålet om, hvad børnene fik med fra BBD, svarer de fagprofessionelle blandt andet:

"De fik en ny viden og blev meget opslugt af det emne, vi havde"

"Vi lærte om det emne, vi havde besluttet, og de taler stadig om det"

I observationerne er der mange forskellige eksempler på børnenes læring og udbytte af Billund Builds Development. Et eksempel på læring hos børnene i børnehaveregion er at arbejde med nye former af dokumentation:

Jeg har taget to polaroid kameraer med. Børnene sidder i rundkreds om mig. Jeg instruerer børnene i, at de skal tage 1 billede hver af én ting, som de har lyst til at lege eller noget, de godt kan lide.

Børnene er meget optagede af at tage billeder. De venter spændt på, at det bliver deres tur. Det er svært at tage et billede af det, de gerne vil. De går for tæt på, så man ikke kan se, hvad der er på billedet. Så får de lov at prøve igen. Vi skal jo lære, hvordan man gør. Efter nogle gange finder vi ud af, hvordan de skal fokusere ved at kigge gennem hullet i venstre side af kameraet. Det er vanskeligt: kameraet holdes skævt, når de skal kigge i venstre side. Billedet bliver skævt. Det kræver øvelse, snakker vi om.

(Observation fra en børnehave i BBD)

Børnene lærer her at arbejde med dokumentation via polaroid billeder. Ved at tage et billede af det, de har lyst til at lege eller noget, de godt kan lide, bruges billederne som udgangspunkt for refleksion: Hvad er godt ved legen? Hvad kan jeg godt lide? Hvad har vi gjort? Hvad fik jeg ud af det? Børnenes billeder bliver i eksemplet en fælles referenceramme for udviklingen af legen. Med andre ord lærer børnene, hvordan de kan dokumentere, indsamle, visualisere og italesætte alles ideer via billeder. Endelig viser eksemplet også, hvordan børnene på en undersøgende og legende måde inspirerer og hjælper hinanden, både til at lære kameraet at kende, at prøve sig frem og at få ideer til, hvad man skal tage billeder af.

⁷ Besvarelserne fra såvel børn og fagprofessionelle vedrørende børnenes læring og udbytte, skal ses i kontekst til besvarelserne vedrørende spørgsmål om det, der betegnes som Billund Builds ugen og normale uger.

Følgende eksempel illustrerer et barns personlige udvikling og læring:

I en børnegruppe er der et barn, der på forskellig vis er udfordret, og som især har det svært ved at skulle være i et rum kaldet "LEGO-rummet". Barnet græder og løber væk, når pædagogerne prøver at samle gruppen inde i rummet. Om fredagen går barnet selv ind i rummet, lukker døren efter sig og begynder at lege. En pædagog, som har været kritisk overfor udbyttet af BBD, siger: "Så er der da kommet en god ting ud af det her". Og pædagogen fortæller mig, at de i længere tid har forsøgt at lære barnet, at LEGO-rummet ikke er farligt.

(Observation fra børnehaven BBD)

Gennem de sidste to dage, hvor gruppen har været i rummet, har barnet således erfaret, at der i rummet foregår en leg, som barnet gerne vil være en del af.

I forhold til børnenes læring indenfor fagområder, er der blandt andet følgende eksempler fra de fagprofessionelles besvarelser:

"Menneskets udvikling fra baby til død"

"Æg, så de ved nu, hvor æg kommer fra, og hvad man kan bruge æg til"

"Robotter... fantasien og alt indsamlet elektronik blev undersøgt og brugt. Vi fik også læst flere bøger om robotter til inspiration".

Ovenstående citater belyser, at børnenes faglige læring indenfor emnet Development spænder bredt.

Afsnittets forskellige eksempler illustrerer børnenes udbytte og læring, fx hvordan de kan samle og visualisere ideer via billeder, en personlig udvikling samt en ny viden om nogle specifikke fagområder under temaet Development fra Billund Builds i uge 5.

BØRNEENE LØSER OPGAVER PÅ NYE MÅDER

Børnenes læring og udbytte fra de fagprofessionelles perspektiv skal ses ud fra børnenes konkrete handlinger i Billund Builds Development i uge 5 og i sammenligning med en normal hverdag. På baggrund af de fagprofessionelles besvarelser viser evalueringen, at børnene i uge 5 i nogen grad:

- » fik flere nye ideer
- » var mere nysgerrige
- » løste opgaver på nye måder
- » deltog mere aktivt
- » samarbejdede bedre
- » fandt flere løsninger sammen
- » søgte inspiration og hjælp hinanden mere
- » søgte vejledning hos hinanden.

Særligt tre af de ovenstående områder⁸ indenfor børnenes læring og udbytte er fremtrædende:

- » Børnene fik flere nye ideer under Billund Builds (3,84)
- » Børnenes nysgerrighed var større under Billund Builds (3,70)
- » Børnene løste opgaver på nye måder i Billund Builds (3,62).

Besvarelserne er generelt pænt over middel, hvor det største udsving er hos pædagogmedhjælperne, der generelt svarer mindre positivt end dagplejer og pædagoger.

⁸ Gennemsnit på henholdsvis; 3,84, 3,70, og 3,62 er pænt over middel, hvor et gennemsnit på 4 anses som højt på den anvendte vurderingsskala. For yderligere information om opdeling på arbejdsfunktion og faggruppe se Datarapporten for dagtilbudsområdet.

20 BØRNENES LÆRING OG UDBYTTTE AF BILLUND BUILDS DEVELOPMENT

Følgende er et eksempel på, hvordan det kunne se ud i uge 5, når børnene var nysgerrige, søgte inspiration og hjalp hinanden til at finde frem til nye ideer og løsninger.

Malthe og Viggo har taget initiativ til at bygge en bane. En forhindringsbane af alle sagerne i kælderrummet. Alle de andre børn vil gerne prøve banen. Viggo korrigerer og vil helst ikke have, at de andre bruger banen, men jeg spørger, om han og Malthe ikke kan vise de andre, hvordan banen skal bruges. Det gør de så. Malthe er meget optaget af en konkret forhindring med at svinge sig hen over keglene, uden at de vælter.

Dorit: "Jeg er ikke så god til keglebanen". Hun vælter dem hele tiden. Sætter dem op igen. Prøver at svinge igen. Det gentages flere gange. Der bliver kø. Hun fortsætter uden, at det lykkedes.

Alle er meget optagede af at gå rundt på banen. Står i kø ved keglene. Flere har svært ved at svinge sig hen over uden at vælte dem. Dorit spørger Malthe, hvorfor han har lavet det så svært. Malthe viser hende, hvordan hun skal svinge sig over ved at bøje benene, når hun svinger. Endelig lykkes det for Dorit. Hun vælter kun én kegle til sidst. "Det gør ikke noget", siger Malthe. Dorit er lykkelig og hopper glad. Hun fortsætter rundt på banen. Skal om til keglene igen. Alle kan nu klare keglene med hjælp fra Malthe. Næste gang Dorit kommer til keglene, råber hun begejstret: "Jeg væltede ingen kegler". Hun smiler og er glad. Fortsætter meget koncentreret rundt på banen.

Sisse falder ned fra en madras på banen. Hun siger, det er glat. Andre falder nu også.

Dorit vælter kegler igen. Malthe hjælper med at sætte dem op: "Sæt dem ind til væggen" siger han. Han kigger på, at Dorit svinger sig igen. Nu lykkes det.

Viggo er i gang med at flytte rundt på banen oppe på scenen. Den skal drejes og udbygges. Keglerne er blevet væltet igen og flyttet. "Ej, nu er der nogen, der har ødelagt keglebanen" siger Viggo. "Det er lige meget" siger Malthe og fortsætter: "Vi gider ikke have keglene med mere".

Nu er banen på scenen udbygget med en ny forhindring, så de fortsætter alle med at bruge hele banen. De andre børn begynder også at udbygge banen og lave regler. Carl sætter kegler op, og bruger en bold til at spille ind mod dem. "Man må ikke snyde foran" siger en. En anden siger "man skal springe, når man svinger"

(Observation fra børnehaven BBD)

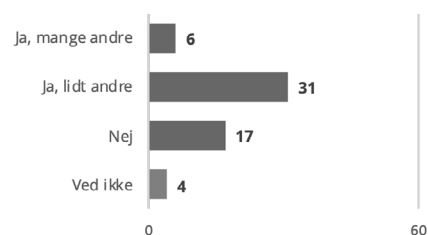
Eksemplet illustrerer, hvordan børnene tager initiativ, byder ind, inspirerer og hjælper hinanden, bruger rummet, samarbejder, får ideer, bygger ovenpå og udvikler en fælles sag - forhindringsbanen. Det er en børneinitieret aktivitet, der guides og udvikles af børnene. Løbende udvikles legen og reglerne af børnene, hvor de hjælper hinanden med at finde løsninger og støtter hinanden til små sejre. Med andre ord går børnene på opdagelse og afprøver ting på baggrund af hinandens nye ideer.

Eksemplet illustrerer, hvordan børnene selv bruger rummet og hinanden til at udvikle en fælles leg, som det var intentionen i Billund Builds Development. Måske børnene også havde gjort det uden for uge 5, men med pædagogens rammesætning og tiltag til samskabelse er det tydeligt, at ugen handlede om Udvikling og at skabe lege sammen.

NYE RELATIONER OG FORDYBELSE I EN FÆLLES SAG

Et interessant fokus, der springer i øjnene fra et børneperspektiv, er spørgsmålet om, hvem børnene har været sammen med og samarbejdet med om temaet Development. Over halvdelen af børnene svarer, at de var sammen med børn i uge 5, som de ikke normalvis er så meget sammen med jf. nedenstående diagram.

Har du været sammen med børn, som du ellers ikke så tit er sammen med?

Netop fælleskabet om en sag og det at være sammen med andre børn end dem, man plejer, fremhæves også af de fagprofessionelle i spørgeskemaets åbne svarkategorier, fx:

"Fik skabt nye relationer på tværs af holdene"

"Fællesskabet, som det at være sammen om noget"

"Fællesskabet, at der dykkes ned i ét emne, og at de alle var optagede af samme emne".

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Udover fælleskabet fortæller citaterne også om en optagethed i børnegruppen og en mulighed for fordybelse, som flere af de fagprofessionelle pointerer som et vigtigt udbytte i forbindelse med deltagelse i Billund Builds Development:

"Børnene fik lov til at fordybe sig og fortsætte legen hver dag samme sted uden afbrydelser af andre børn eller voksne"

"Fordybelse igennem hele ugen, da temaet overordnet var gennemgående"

"Ny læring, at vi holder fokus på et emne".

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Der er selvfølgelig nuancer i forhold til fordybelsesdelen, eksempelvis:

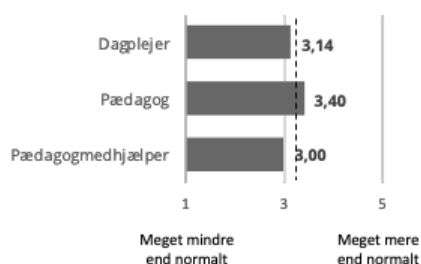
"Nogle få af børnene havde svært ved at holde fokus og fordybelse i længere tid, hvorimod andre var så fordybede, at de havde svært ved at bryde op".

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

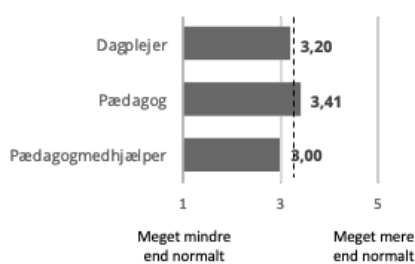
Samskabelse om en fælles sag, og det at gå på opdagelse og fordybelse sammen på tværs af nye og gamle relationer, er dermed også udbytte af Billund Builds Development.

På trods af, at de fagprofessionelle fremhæver fællesskab og ny relationsdannelse som udbytte af Billund Builds i uge 5, er det samtidig også et område, hvor børnenes læring og udbytte med fordel kan øges ifølge nedenstående diagrammer⁹. Ved at Børnene søger vejledning og inspiration hos hinanden, og at Børnene hjælper hinanden.

Børnene søgte vejledning og inspiration hos hinanden...

Børnene hjalp hinanden...

NOTE:

Besvarelser segmenteret på arbejdsfunktion – for deltagere i Billund Builds Development. Den stiplede linje markerer det samlede gennemsnit.

Det er især vuggestue og dagpleje, der trækker gennemsnittet¹⁰ ned for dét, at børnene søger vejledning, inspirerer og hjælper hinanden. At tilgangen med at søge inspiration og hjælpe hinanden er lavest i vuggestue og dagpleje fremfor børnehave, kan potentielt forklares med, at børnene i dagpleje og vuggestue har sværere ved at hjælpe hinanden på grund af deres alder.

⁹ På trods af et gennemsnit over middel på 3,29 og 3,32 jf. Datarapporten, er der således mulighed for forbedring idet en høj vurdering forventet at ligger på 4 eller derover på den anvendte evalueringsskala.

¹⁰ Gennemsnittet for vuggestue og dagpleje er på henholdsvis 3,00 og 3,20 jf. Datarapporten.

22 BØRNEBARNES LÆRING OG UDBYTTET AF BILLUND BUILDS DEVELOPMENT

ALDERENS BETYDNING FOR LÆRING OG UDBYTTET

Flere fagprofessionelle giver udtryk for, at alderen har betydning og for, at det kan være en udfordring. Særligt berøres alderens betydning for, hvor meget barnet får ud af Billund Builds ugen afhængigt af, om et barn er 2 eller 3 år. En pædagog udtrykker det på følgende vis:

"Jeg tænker, der er stor forskel på udbyttet afhængigt af barnets alder og barnets individuelle behov for faste rammer."

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Børnenes alder nævnes også som betydningsfuldt for at kunne arbejde samskabende, eksperimenterende og legende, især processer med idégenerering og at skabe noget nyt fremhæves, hvortil en pædagog kommenterer:

"Jeg synes generelt, at det er svært for børn i den alder at komme med ideer"

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Også i børnehaven kan det være vanskeligt, som følgende samtale med en pædagog viser:

Pædagogen siger, at det kan være svært at inddrage alle børnenes perspektiver og lytte til alle børnene, da de har mange små nye børn og samtidigt flere med tale- og/eller sprogvanskeligheder. Det at tackle hele gruppen samlet skaber vanskeligheder.

(Observation fra børnehaven BBD)

De fagprofessionelle giver altså udtryk for, at det med de mindre børn er svært:

- » at få nye ideer
- » at alle børn kan komme til orde med deres perspektiver
- » at tage udgangspunkt i børnenes forskellige sproglige forudsætninger.

Børnenes alder er således, uanset tænkelige forklaringer herpå, et opmærksomhedspunkt i forbindelse med Billund Builds. Derfor kan der fremadrettet med fordel ses på inspirerende cases og metoder til samskabelse fx inddragelse af alle børnenes perspektiver og forudsætninger.

INSPIRATION TIL INDDRAGELSE AF ALLE BØRNEBARNES PERSPEKTIVER

Når alder som faktor er understreget som opmærksomhedspunkt i relation til at inddrage alle børnenes perspektiver, er det vigtigt at fortælle, at der i observationsforløbene også er inspirerende eksempler på det modsatte. Eksempler fra børnehaveregion, hvor alle børnenes perspektiver inddrages aktivt på baggrund af deres forforståelse og fortællinger. Eksemplet herunder viser metoden PICK A CARD, hvor billedet er udgangspunkt for børnenes tanker og ideer:

Jeg lægger nogle billeder ud på gulvet og fortæller, at de skal starte med at kigge godt på kortene og så vælge ét, som de synes særligt godt om. Børnene er lynhurtige til at vælge et kort. På tur skal de fortælle, hvorfor de har valgt deres kort.

Christoffer har valgt et kort med en kvinde (måske indisk/hindu) med mange smykker. Christoffer siger, at han har valgt kortet, fordi hun bor i et slot, det findes ikke i skolen. Hun bor ikke i Billund og DK. Han ser undrende ud og siger, at man ikke kan bo i både Billund og DK, for så ville der jo være 2 af hende. Pædagogen siger, at man godt kan bo i både Billund og DK, fordi Billund er en by i landet DK. Christoffer svarer ikke men ser ikke nødvendigvis ud til at have forstået det.

Viggo har valgt et kort med 2 antiloper og 1 elefant. Han siger, at han har set antiloper i Løveparken. Det var lidt mærkeligt, fordi de var sorte, men de så flotte ud – det gjorde kortet også. Han fortæller igen, at han har mødt dyrene i zoologisk have og, at de kan bo på savannen.

Anja har valgt kortet med to svaner, der kæmper. Hun siger dog ingenting. Virker genert og lidt ukomfortabel ved situationen. Pædagogen spørger, hvad der er på kortet, og hvad Anja tror, at de laver. Pædagogen begynder at beskrive og spørger Anja, om hun tror, at de leger eller slås eller omfavner hinanden. Anja nikker eller ryster på hovedet eller ingenting. Viggo siger, at de slås. Christoffer siger, at de måske siger goddag med deres næb. Vi snakker lidt om, at de måske leger – måske leger de gemmeleg, eller fangeleg og slås for sjov. Siv siger, at hun har set elefanter, der leger. Anja siger nu, at hun har set kænguruer, der leger. Pædagogen siger, at dyr kan lege, og børn kan lege og slås.

Vi hænger de udvalgte kort op på væggen i børnehøjde.

(Observation i Børnehaven i BBD)

Metoden PICK A CARD kan således inddrage alles og dermed forskellige perspektiver på en fælles sag eller i en fælles situation. Ved at øve sig i at lytte til hinanden og eventuelt stille spørgsmål til hinanden om, hvad der sker på kortet, opstår der et fællesskab omkring en situation med mulighed for at forstå hinandens perspektiver – og med mulighed for at lade sig inspirere og være nysgerrig hver især eller sammen. Billederne anvendes i eksemplet til at inspirere til leg og fortællinger ud fra børnenes forskellige erfaringer.

Et andet eksempel viser en metode til, hvordan alle børnenes perspektiver bringes i spil i forhold til de ting, de har arbejdet med og lært i løbet af formiddagen:

Efter legen er afsluttet, samler pædagogen børnegruppen rundt om et bord. Børnegruppen og pædagog sidder alle rundt om bordet og snakker om, hvad de har lavet. Pædagogen skriver ned på et grønt stykke papir, hvad børnene siger, og tilføjer selv enkelte ord, uden at de siges. Børnene bekræfter, når hun spørger ind til de ting, hun selv har skrevet på. Pædagogen tager en iPad frem, hvor hun finder billeder af de ting, de har set i dag fx en bondegård. Børnene kigger koncentreret på billederne på iPad'en og snakker sammen med pædagogen om hvert billede. Efter denne snak fortsættes en ny leg ind i spisningen på baggrund af snakken.

(Observationer fra Børnehave i BBD)

Dette er et eksempel på, at pædagogen rammesætter og skaber en fortælling ud fra børnenes oplevelser, hvor børnene korrigerer og udbygger fortællingen. Metoden fungerer således opsamlende og evaluerende til en start for derpå at samskabe og igangsætte en ny leg, der kan foregå i nye rammer ved bordet, mens børnenes spiser.

Et andet eksempel fra uge 5 illustrerer, hvordan alle børnenes perspektiver samles og evalueres ud fra tegninger:

Pædagogen siger, at nu skal vi evaluere: Snakke om, hvad vi har lavet. Pædagogen gennemgår tegningerne og snakker om banen, børnene fik bygget i går. Hun siger, at de samarbejdede om banen og om at komme rundt. Hun spørger, hvad det var, man skulle svinge sig hen over. Børnene snakker med og forklarer. De synes, det var sjovt med banen. Malthé og Viggo vil gerne tegne. Pædagogen siger, at det er fint at tegne videre på det, de tegnede i går. Eller på et nyt stykke papir.

(Observation fra Børnehave i BBD)

Pædagogen laver fortællinger ud fra børnenes tegninger. Fortællingen skabes i situationen og udbygges af børnene og bliver på den måde også en fælles evaluering af, hvad de har lavet og en form for feed forward i forhold til, hvad de gerne vil lave. Situationen og dokumentationsmetoden giver rum til refleksion, hvor alle børnenes tegninger inddrages og kommer til syne, hvilket giver sammenhold og en følelse af at være en del af noget, som hvert barn bidrager til. Tegningerne er med andre ord et eksempel på et samlingspunkt og en dokumentationsform, der er gennemgående i hele ugen.

OPSAMLING

Børnenes læring og udbytte af Billund Builds Development er bredt funderet fra såvel fagområdet om robotter og æg og til personlig og social læring i et fællesskab, hvor der fx samskabes om ideudvikling med både nye og kendte relationer. Evalueringen viser også, at børnene i nogen grad deltog mere aktivt, var mere nysgerrige, samarbejdede mere, fandt flere løsninger sammen, søgte inspiration og hjælp hinanden mere, fik flere nye ideer, søgte vejledning hos hinanden og løste opgaver på nye måder i Billund Builds Development.

Flere fagprofessionelle giver udtryk for, at børnenes alder kan være udfordrende, herunder specifikt det at inddrage alle børnenes perspektiver og erfaringsudveksling med mindre børn. I observationerne er der også inspirerende eksempler på, hvordan alle børnenes perspektiver inddrages med både mindre og større børn i børnehaven.

De fagprofessionelles funktion og læring i Billund Builds Development

Kapitlet uddyber, hvordan de fagprofessionelle forstår deres arbejdsfunktion i tilgangen til læring i Billund Builds, og hvad de fagprofessionelle har fået ud af deltagelsen i Billund Builds Development (BBD). Herunder de fagprofessionelles opnåede kompetencer og fremadrettede ønsker til kompetenceudvikling.

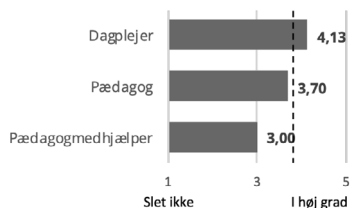
DE FAGPROFESSIONELLES RAMMESÆTTENDE FUNKTION

Fælles for de fagprofessionelles funktion i Billund Builds Development er deres optagethed af at sætte tydelige rammer som en nødvendighed for børnenes deltagelse og procesarbejde i dagtilbuddene:

"Når man gerne vil have små børns deltagelse, så er det vigtigt, at der er en tydelig ramme."

Fra baselinen i Billund Builds Development er det interessant at bemærke, at der generelt er skabt tydeligere rammer om, at "Børnene kan undersøge, ideudvikle, skabe og afslutte", end når det gælder rammerne for, "Hvad, der kan søges inspiration til og hos hvem." Se nedenstående diagrammer.

I hvilken grad har du sat tydelige rammer for processerne i Billund Builds? Herunder rammerne for at barnet kan undersøge, ideudvikle, skabe og afslutte.

I hvilken grad har du sat tydelige rammer for processerne i Billund Builds? Herunder rammerne for hvad der kan søges inspiration til og hos hvem.

NOTE:

Besvarelsene er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

Ifølge besvarelsene fra de fagprofessionelle er der dog delte meninger om, hvilken rolle de indtager i relationen til børnene i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds. Som det fremgår af nedenstående skema, anvendes begrebet Vejleder af næsten halvdelen af de fagprofessionelle. Vejleder er dermed det mest brugte ord om rollen tæt fulgt af Understøtter. I kontrast hertil står *Underviser med 2 stemmer og Facilitator med 4 stemmer.*

ROLLE	ANTAL
Facilitator	4
Understøtter (af det eleverne selv igangsatte)	18
Underviser	2
Vejleder	21
HOVEDTOTAL	45

En potentiel forklaring på den lille tilslutning til rollen som *Underviser* kan skyldes association med skoleområdet. Begrebet *Facilitator* kan potentielt opfattes som et diffust eller ukendt begreb. Det vil derfor være interessant at undersøge og blive klogere på, hvad de fagprofessionelle helt specifikt forstår ved deres funktion og roller under Billund Builds.

Nedenfor skildres eksempler på, hvordan de fagprofessionelle har interageret med børnene i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds. I følgende eksempel faciliterer pædagogen en leg børnene imellem:

Pædagogen spørger, hvad børnene har lyst til at lege. Hun spørger først ud til alle, og efter den første har svaret, spørger hun dem alle én efter én. Tre børn vil gerne lege heste og to lege køkken. Én vil gerne lege biler, men pædagogen fortæller, at der ikke er så mange biler, de kan lege med. Efter alle børnene har sagt, hvad de gerne vil lege, sætter pædagogen legen i gang ved at spørge, om ikke der skal bygges en hestestald. Sammen går pædagogen og børnene i gang med at sætte stole i en firkant, som pædagogen kalder hestestald. Nogle af børnene begynder at bevæge sig og sige som heste. Andre børn står ovre i legekøkkenet. Pædagogen spørger om ikke de vil lave noget mad til hestene, hvilket børnene i køkkenet straks går i gang med. Således starter en fælles leg, hvor nogle børn er heste og andre laver mad og fodrer hestene.

(Observation fra børnehave i BBD)

Eksemplet illustrerer, hvordan alle børnenes ideer bliver hørt, og at de derefter samskabes til en fælles leg via pædagogens facilitering. Fra baselinens åbne besvarelser er der andre eksempler på børnenes og de fagprofessionelles interaktion i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds. Herunder er nogle eksempler, hvor de fagprofessionelle følger børnenes initiativer:

"Børnene har en ide og har brug for hjælp til at igangsætte den. Jeg stiller spørgsmål og deler viden med dem, som fordrer, at børnene gør brug af deres nu-viden, ny-viden, altså fremkalder gammel viden, hvortil de kognitiv udvider med ny viden"

"Børnene ønskede at komme til månen, så derfor byggede vi sammen en rumraket i skoven, og senere kom der jetpacks og rumdragter til"

"Været nysgerrig på det, børnene siger eller gør, og stille åbne spørgsmål med "mentale ord", så de kan få reflekteret over, hvad det er, de gør og hvorfor"

"Jeg bruger meget at følge børnenes initiativer samtidig med, at jeg kigger på barnet, hvor det er udviklingsmæssigt. Så prøver jeg at udfordre barnet ud fra de overvejelser og støtte barnet med det, der er svært"

"Vi har lavet en SMTTE og været i dialog med børn før, under og efter forløbet med Billund Builds."

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Rammesætning med udgangspunkt i børnenes perspektiv er ifølge de beskrevne citater centreret om forskellige ting, såsom: øget refleksion, det at skabe, at få ideer, dialog og at følge børnenes initiativer.

Der er også eksempler på rammesætning med de voksnes initiativer:

"Jeg valgte at sætte en ramme for, hvad vi skulle lave i denne her uge. Jeg valgte, at vi skulle lave et tog ud af papkasser, hvor børnene havde medbestemmelse i, hvordan den skulle se ud og var med til at male og bestemme farverne. De var meget med i processen"

"Viser dem (børnene) vejen og opfordrer dem til at være med. Se, røre, smage mm."

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Prioriteringen af rammesætningen er således tydelig uanset, om initiativet er børnenes eller de voksnes.

BALANCEN SOM RAMMESÆTTER OG FACILITATOR

At sætte rammerne skal balanceres i forhold til børnegruppe, rammer og konteksten i øvrigt. Det er derfor en kontinuerlig proces, der er helt nødvendigt for børnenes oplevelse, leg og læring. At rammesætte kræver sensibilitet for situationen. En pædagog udtrykker det sådan:

"Det er svært med rammesætning. Hvor meget skal jeg sætte rammen? Børnene skal jo også have lov at lege selv, og jeg skal følge dem".

(Observation fra børnehave i BBD)

Pædagogen er altså tydeligt optaget af at arbejde med grader af rammesætning og metoder hertil. Pædagogen prøver på flere forskellige måder at følge børnenes spor, fx gennem tegninger, fortællinger, video, dialog og observationer over flow og behov for bevægelse og variation, hvor hun forsøger at balancere forskellige hensyn: børnenes, legemuligheder koblet med relationer og rum, fællesskaber, intentionerne i BBD og børnehavens tidsrytme og organisering i øvrigt. Det er også en balancering i voksenstyrede aktiviteter og grader af facilitering omkring børneinitiativer.

Udfordringen med at finde den rette balance i rammesætningen og faciliteringen fremgår også af de fagprofessionelles åbne besvarelser i undersøgelsen. Særligt i forhold til valg af spor fra børnene: Hvilke spor skal man vælge at forfølge? Hvilke skal tilsidesættes? Hvordan tilgodeses alle børnene så vidt muligt ud fra deres input og behov koblet med et hensyn til at være en del af flydende fællesskaber?

Herunder beskrives et eksempel, hvor pædagogen bevidst arbejder med at holde balancen som rammesætter og facilitator i børnehaveregiet. Konteksten er en børnegruppe på 4-5 år, der i Billund Builds Development arbejder med udvikling af lege:

Pædagogen samler børnene. Hun siger, "der leges 8 forskellige lege... vi skal prøve at lege sammen. Hvad vil I være?" Børnene vil have, at pædagogen skal lave en film med dem. Pædagogen gør klar til at filme med en iPad. Børnene sidder på trappen til scenen. Hun spørger, hvad de vil være i filmen.

Martin: "Være den der spiller på bolden"

Silke: "Være dronning Silke"

Daniel: "Være en hest med ondt i maven. En prinsessehest"

Viktor: "En kamæleon – giftig"

Karoline: "Dronningemor"

Siv: "Prinsessebaby"

Alma: "Prinsessestoresøster"

Kristoffer: "Konge... måske..."

Pædagogen filmer og fortæller ud fra børnenes ønsker til roller i filmen. Hun sætter ord på, hvad børnene gør, og børnene gør mere af det eller begynder på andre ting. Pædagogen fortæller på en beskrivende måde, mens hun filmer: "Dronning Silke sidder på sin trone. Kamæleonen går en tur. Den, der spiller bold, spiller bold. Hesten lægger sig på snurretoppen. Prinsessen tager kjolen af, og hesten sover nu...." Lidt efter er alle børnene spredt ud og løber rundt i hele rummet. Efter filmen er optaget, ser alle filmen sammen.

(Observation børnehave BBD)

I eksemplet skaber pædagogen via fortællingen en fælles ramme og faciliterer legemuligheder. Samtidig har børnene initiativretten, og det vises og tydeliggøres fra pædagogens side, at alle børnene har noget forskelligt at byde ind med. Med andre ord samskaber børn og voksne omkring en fælles sag indenfor en tydelig rammesætning, hvor børnene har mulighed for at vælge legen og egen rolle i legen.

DE FAGPROFESSIONELLES LÆRING OG UDBYTTE

ØGET VIDEN OM SAMSKABELSE

Ved at deltage i Billund Builds Development er de fagprofessionelle blevet skarpere på, hvad tilgangen i Billund Builds indeholder, og hvordan samskabelse fungerer i praksis. Kommentarerne herunder er et udpluk fra de åbne kommentarer i spørgeskemaet om, hvad de fagprofessionelle tilkendegiver, at de har fået med ved at deltage i Billund Builds:

"Fokus på samskabelsesprocesser og viden omkring samskabelse"

"Vi arbejder med samskabelse hele året, men uge 5 er med til at sætte spot på: Hvad er det nu lige, det handler om det her med samskabelse og den legende tilgang"

"At vi udvikler os sammen med børnene"

"Når vi er tæt på og deltagende, kan vi skabe meget mere med børnene"

"Børn og voksne i et legende fællesskab".

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Ovenstående citater fra de fagprofessionelle skildrer, at det at være sammen om noget, at børn og voksne skaber noget i fællesskab, er gennemgående. Med andre ord er de fagprofessionelles udbytte en øget viden om samskabelse og de samskabende processer mellem børn og voksne.

RUM TIL AT EKSPERIMENTERE

Det at eksperimentere, at prøve sig frem og bryde ud af den vante struktur, er ligeledes et udbytte af Billund Builds Development, der flere steder i evalueringen fremhæves af de fagprofessionelle:

"Har rykket sig i forhold til at give lov til at eksperimentere og bryde op med "institutionslogikker" fra dagligdagen i hverdagen"

"At der er mange muligheder for at udvikle nye måder at gøre ellers velkendte ting på"

"Alternativ tilgang"

"En helt ny måde/tilgang til at skabe en proces, som kan forud for making".

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Citaterne fra de fagprofessionelle vidner om læring i forhold til at gøre ting på andre måder end normalt. Det er et vigtigt udbytte, at de fagprofessionelle oplever, at der er rum til at afprøve og eksperimentere med tingene i Billund Builds Development.

ØGET OPMÆRKSOMHED PÅ BØRNEPERSPEKTIV

Billund Builds Development giver også de fagprofessionelle en øget opmærksomhed på børnenes perspektiv, fx ved:

- » At se tingene i børnehøjde
- » At turde gå bag ved børn i samskabelse. At være nysgerrig i børnehøjde, at begejstres og undres
- » At samarbejde med nye børn og voksne og at have øje for proces mere end produkt.

Denne opmærksomhed og bevidsthed om at forfølge og se ting i børnehøjde understreges også fra et ledelsesperspektiv:

"Det giver rigtig god mening at arbejde med børns medbestemmelse i alle aldre. Jeg oplever, at vi som voksne efter denne uge igen er blevet endnu mere opmærksomme på at have øje for børns deltagelse, medbestemmelse, børneperspektiv og ejerskab - vi kan altid blive bedre, men det rykker lidt den rette vej hver gang".

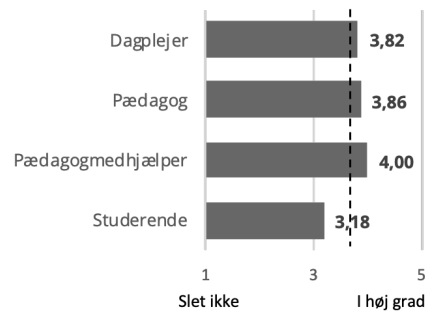
(Leder i dagtilbud)

Citatet understreger, at de fagprofessionelle igennem Billund Builds har fået øget opmærksomhed på børnenes perspektiver og medbestemmelse. Samtidig pointeres det, at et vedvarende fokus år efter år har betydning for udviklingen af og samarbejdet omkring den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang.

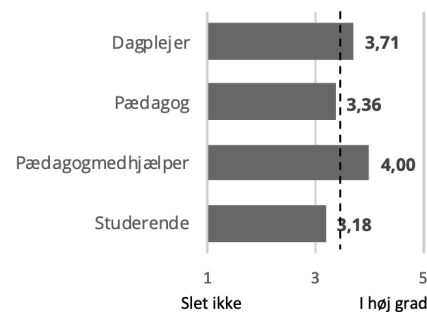
STYRKEDE KOMPETENCER OG ØNSKER TIL UDVIKLING

De fagprofessionelle giver generelt udtryk for, at de føler sig klædt på til at arbejde med en samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring jf. nedenstående diagrammer.

I hvilken grad følte du dig klædt på til en samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring?

I hvilken grad har forløbet op til og i Billund Builds Development/Udvikling styrket dine kompetencer til en samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til din pædagogiske praksis?

NOTE:

Besvarelsene er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

I diagrammet herover fremgår det at de fagprofessionelle i forbindelse med Billund Builds oplever at få styrket deres kompetencer til en samskabende, eksperimenterende og legende tilgang. Denne positive tilkendegivelse vedrørende de fagprofessionelles kompetenceudvikling understreges også fra ledelsesperspektivet, hvor der var stor tilfredshed med kompetenceklippene¹¹ fra University College Lillebælt (UCL). Lederne fremhæver, at kompetenceklippene var tæt knyttet til praksis, og at underviserne var kompetente og vidende indenfor såvel forskning som den pædagogiske praksis. Lederne fremhæver også, at tilgangen i Billund Builds knytter godt an til diplomuddannelsen og fokusområdet i Billund Kommune: Leg, Kreativitet og Læring, hvor der også er et stærkt fokus på børnenes perspektiver.

På trods af, at de fagprofessionelle følte sig godt klædt på og har fået styrket deres kompetencer til at arbejde med en samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring via Billund Builds Development, så er prioriteringen indenfor den fremadrettede kompetenceudvikling tydelig. De fagprofessionelle prioriterer kompetenceudvikling indenfor:

- » Den legende tilgang til læring
- » Den samskabende tilgang til læring.

OPSAMLING

De fagprofessionelle er fælles om deres optagethed af at sætte tydelige rammer for børnenes deltagelse og procesarbejde i dagtilbuddene. Udfordringen er at finde den rette balance i rammesætningen, mere specifikt graden af voksenstyrede aktiviteter versus forfølgelse af barnets initiativ og handlen.

De fagprofessionelles læring og udbytte af Billund Builds Development er en øget viden om samskabelse, fokus på at eksperimentere og en øget opmærksomhed på børnenes perspektiver. De fagprofessionelle giver generelt udtryk for, at de både følte sig godt "klædt på" og har fået styrket deres kompetencer til at arbejde med en samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring via Billund Builds Development.

¹¹ 4 dagtilbud benyttede kompetenceklippene fra UCL.

Læringstilgangen i Billund Builds

I kapitlet ser vi nærmere på, hvad læringstilgangen i Billund Builds indeholder, og hvordan den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang til læring kommer til udtryk i dagtilbudsregi i uge 5.

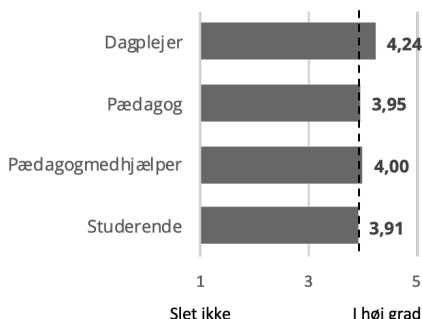
DE FAGPROFESSIONELLES GØREN I DEN SAMSKABENDE, EKSPERIMENTERENDE OG LEGENDE TILGANG TIL LÆRING

I kapitlet om begrebsforståelse så vi, hvordan den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang forstås på flere måder. Spørgsmålet bliver derfor: hvad er det så konkret de fagprofessionelle gør i den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds? Evalueringen viser, at de fagprofessionelle i deres pædagogiske praksis i Billund Builds Development især arbejder ud fra følgende fem¹² elementer af læringstilgangen:

- » At være nysgerrige
- » At finde løsninger i fællesskab med børnene
- » At være undersøgende
- » At være eksperimenterende
- » At skabe.

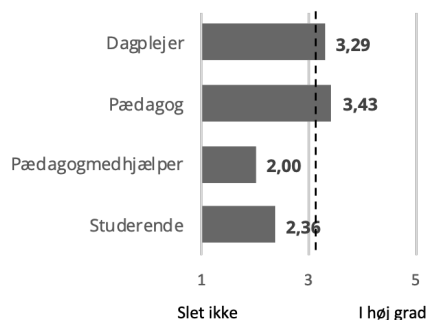
Disse elementer af læringstilgangen i Billund Builds har de fagprofessionelle i nogen eller høj grad haft fokus på i deres praksis og er med andre ord noget, der gøres meget. Især nysgerrighed har ifølge alle de fagprofessionelle – altså både dagplejere, pædagoger, pædagogmedhjælpere og studerende i høj grad været en del af deres praksis i uge 5.

I hvilken grad har du haft en nysgerrig tilgang i din pædagogiske praksis i Billund Builds?

På baggrund af de fagprofessionelles besvarelser er ideudvikling dét, der er mindst anvendt i praksis jf. nedenstående diagram.

I hvilken grad har det at ideudvikle været en del af din pædagogiske praksis i Billund Builds (fx ved at udvikle, kvalificere og udvælge de bedste idéer)?

NOTE:

Besvarelserne er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

¹² De fem elementer af læringstilgangen i Billund Builds ligger alle godt over middel med gennemsnit på henholdsvis: 4,04, 3,63, 3,61, 3,57, 3,45 jf. Datarapporten. Dette er undtagelsesvis hos de studerende.

Evalueringen viser også, at ideudvikling i vuggestueregi er lavest på spørgsmålet; I hvilken grad har det at ideudvikle været en del af din praksis i Billund Builds Development? Ideudvikling beskrives af en pædagog på følgende måde i spørgeskemaets åbne besvarelser:

"Det er svært at ideudvikle med mindre børn"

og i samme forbindelse efterspørges:

"Meget mere viden om, hvordan man får børn i alderen 2-5 år til at være eksperimenterende, og hvordan de selv kan få ideer til noget, de har lyst til at afprøve"

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Citaterne illustrerer en specifik efterspørgsel fra nogle af de fagprofessionelle på viden om og metoder til at arbejde samskabende omkring ideudvikling, og dét at eksperimenter og afprøve ting på baggrund af børnenes ideer. På baggrund heraf vil det være særligt interessant at udvikle på konkrete metoder hertil.

INSPIRATION TIL SAMSKABENDE, LEGENDE OG EKSPERIMENTERENDE IDEUDVIKLING MED MINDRE BØRN

I forbindelse med de fagprofessionelles efterspørgsel på mere viden om ideudvikling, er der i uge 5 observeret flere forskellige eksempler på, hvordan man med mindre børn kan ideudvikle om leg. Det første eksempel er fra en børnehave i aldersgruppen 4-5 år, hvor der samskabes omkring udvikling af ideer til nye lege:

Pædagogen finder en stor rulle papir frem og lægger på gulvet. Børnene startede med at tegne på rullen sidste uge. De har tegnet lege, som de kunne lide at lege, eller noget de kunne lide at lege med, ting eller fantasi. Pædagogen har skrevet nogle ord til hver af børnenes tegninger. Nogle af børnene var ikke med til at tegne sidste uge, så de vil gerne tegne nu. De griber tusser og tegner. De tre andre børn sidder ved deres tegninger, mens pædagogen læser op og genfortæller, hvad de har sagt om deres tegninger fra sidste uge. Siv lægger sig på gulvet og kigger op i loftet: "Jeg kigger på stjerner" siger hun – hun har tegnet en masse små stjerner på rullen. Det nævnte pædagogen ikke. Pædagogen: "Ja, du har tegnet mange stjerner. Det kan vi måske godt bruge, når vi skal udvikle lege sammen, for det er jo det, vi skal. Se om vi kan udvikle en leg sammen eller flere lege. Måske ud fra det, I har tegnet".

(Observation fra børnehave i BBD)

Ovenstående eksempel beskriver, hvordan tegninger og visualisering anvendes som generator til at få alle børnenes forskellige perspektiver frem, dele dem og på baggrund heraf komme med nye idéer til lege. Dugen og tegningerne fungerer med andre ord som en anledning til dialog om børnenes perspektiver og som en dokumentationsmetode, der tydeliggør progression hen over ugen. Samtidigt fungerer dugen og tegningerne også som fælles reference for børn og voksne i udviklingen af nye idéer, for derefter at omsætte de tegnede idéer til lege – eller tegne det, de legede.

Det følgende eksempel er også rettet mod en samskabende ideudvikling af legen i en børnehavegruppe med børn på 3-4 år. Ideerne og legen samskabes her via pædagogen som generator og facilitator:

På gulvet sidder en pædagog med en lille børnegruppe. Pædagogen tager en LEGO-figur og spørger ind til to børns leg via figuren. De to børn og et tredje samles omkring pædagogen og bliver interesseret i fælles leg omkring pædagogen. Sammen leger de tæt med forskellige LEGO-dyr og biler. Pædagogen siger: "Giraffen må ikke køre, den har ikke kørekort, politiet må hellere komme og stoppe giraffen". Pludselig leger børnene ikke bare tæt men med hinanden og pædagogen i en fælles leg med giraffer og politi.

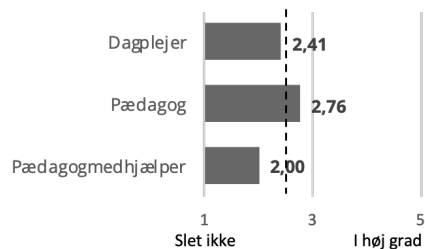
(Observation fra børnehave i BBD)

Legen udvikles altså gennem pædagogens italesættelse med udgangspunkt i børnenes ideer – og derved udvikler de legen sammen. Disse eksempler fra Billund Builds i uge 5 kan inspirere til, hvordan man som fagprofessionel kan være samskabende og eksperimenterende, her med fokus på idéudviklingsfasen med børnegrupper i hhv. 3-4 år og de lidt større børn på 4-5 år. I eksemplerne er pædagogerne direkte involveret i at initiere dialog og lege, hvilket kan være helt nødvendigt for at ideudvikle og eksperimenter med mindre børn.

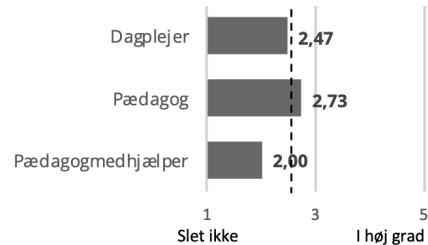
INDDRAGELSE AF BØRNE I UGE 5

I de fagprofessionelles besvarelser om inddragelse af børnene i Billund Builds Development uge 5, ligger i den høje ende dét at diskutere og tale med børnene om udfordringer og løsninger, og i den lave ende ligger dét at inddrage børnene både i planlægningen af indholdet og arbejdsformerne jf. følgende diagrammer.

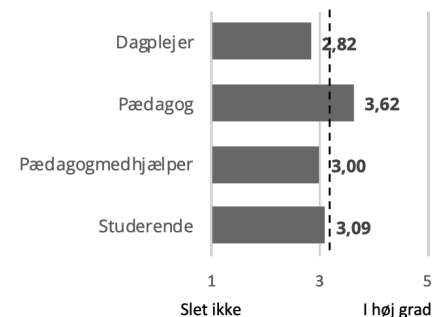
I hvilken grad har du inddraget børnene i planlægningen af indholdet i Billund Builds Development/Udvikling?

I hvilken grad har du inddraget børnene i planlægningen af arbejdsformerne i Billund Builds Development/Udvikling?

I hvilken grad har det at diskutere og tale med børnene om udfordringer og løsninger været en del af din pædagogiske praksis i Billund Builds?

NOTE:

Besvarelserne er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

Det har altså i høj grad været en del af de fagprofessionelles praksis at diskutere og tale med børnene om udfordringer og løsninger, i modsætning til inddragelse af børnene i planlægning af indhold og arbejdsformer i uge 5.

Dette behøver dog ikke være et tegn på, at de i meget lav grad har inddraget børnene i planlægningen af arbejdsformer og indhold, men kan i stedet være et tegn på, at børneinddragelse og samskabelse med børn er noget, de fagprofessionelle er meget bevidste om i kraft af dagtilbudsreformens stærke fokus på børnenes leg og perspektiver samt i kraft af diplomuddannelsen i leg, som også understreger vigtigheden af børneinddragelse. De fagprofessionelle er på forskellig vis allerede i gang med at afprøve og udvikle forskellige metoder til at inddrage børnene mere, og derfor kan de være mere selvkritiske kombineret med, at det kan være svært afhængigt af børnenes alder.

OPSAMLING

De fagprofessionelle anvender mange og varierede arbejdsformer i relation til læring i Billund Builds Development. Ideudvikling er det element, der mindst anvendes i den pædagogiske praksis i uge 5, og som der specifikt efterspørges inspiration til af de fagprofessionelle. Kapitlet indeholder derfor eksempler til inspiration fra uge 5 på, hvordan man kan være ideudviklende og samskabende med børnene. Omkring inddragelse af børnene har de fagprofessionelle i højere grad diskuteret og talt med børnene om løsninger og udfordringer og i mindre grad inddraget børnene i planlægning af arbejdsformer og indhold.

De organisatoriske rammer for Billund Builds Development

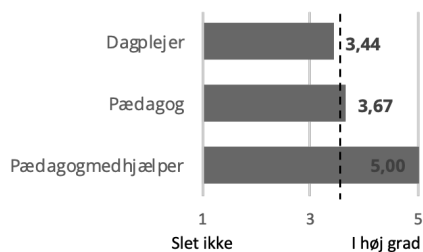
I kapitlet kommer vi omkring de faktorer, der udgør de organisatoriske rammer i udførelsen af Billund Builds Development (BBD) i uge 5, herunder: Ledelsens rolle, de studerendes rolle, det fysiske rum, materialers tilgængelighed og disses betydning for gennemførelsen og udviklingen af Billund Builds i dagtilbud.

LEDELSENS ROLLE OG UNDERSTØTTELSE

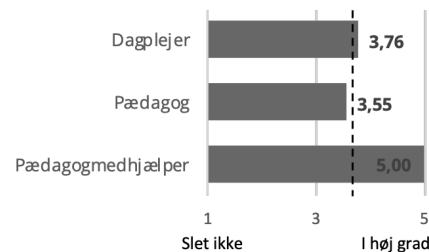
Evalueringsrapporten fra Billund Builds Nature anbefalede et fortsat fokus på ledelsens opbakning i forbindelse med organisering, gennemførelse og evaluering af Billund Builds, herunder en prioritering af de fagprofessionelles kompetenceudvikling via eksempelvis workshops. Ledelsens rolle er derfor også i fokus i dette års udgave af Billund Builds.

De fagprofessionelles oplevelse af ledelsens opbakning i forhold til prioritering af Billund Builds, samt motivering og understøttelse i den daglige praksis i daginstitutionerne ligger generelt over middel¹³ jf. nedenstående diagrammer.

I hvilken grad oplever du, at din ledelse prioriterer Billund Builds, herunder tid til deltagelse i workshops fra UCL mv.?

I hvilken grad oplever du, at ledelsen motiverer og understøtter deltagelsen i Billund Builds i din daglige praksis?

NOTE:

Besvarelsene er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

De fagprofessionelles generelle tilfredshed med ledelsens opbakning til Billund Builds Development kan blandt andet forklares med følgende motiverende tiltag fra ledelsens side:

"Vi forsøger at holde fokus på, at det er en afprøvende, eksperimenterende og demokratisk tilgang, som i sin form kan have vidt forskelligt udtryk og resultat afhængig af børnegruppe og personale. Jeg bakker op om og giver feedback på deres praksis før og under forløbet og evaluerer sammen efterfølgende".

(Dagtilbudsleder, BBD)

Lederne har også svaret, at de hver især har fokus på prioritering af tid, eksempelvis ved at afsætte timer til tovholdere i dagtilbuddene og at invitere de fagprofessionelle til workshops. Lederne i dagtilbuddene nævner også forskellige lokale tiltag, som lederne hver især har prioriteret i forbindelse med konkretisering og understøttelse af den samskabende, eksperimenterende, kreative og legende læringsforståelse i Billund Builds:

"Arbejder med børneinddragelse og samskabelse i hverdagen"

"Gør brug af tilbuddene om workshops og fælles kompetenceudvikling på personalemøde"

"Det lokale arbejde omkring det at udvikle de forskellige læringsmiljøer i børnehaven"

"Sparring i hverdagen og mod til at begive sig ud i det ukendte"

(Ledelse, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

¹³ Gennemsnit på henholdsvis 3,61 og 3,68 jf. datarapporten.

Vi kan konkludere, at ledelsens rolle og opbakning i Billund Builds Development generelt vurderes over middel og tilfredsstillende af de fagprofessionelle i dagtilbud med prioritering af tid til organiseringen samt understøttelse og motivation i den daglige praksis til at arbejde med den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang. Anbefalingen er derfor at forsætte det understøttende og motiverende arbejde fra ledelsens side i forhold til organisering, gennemførelse og evaluering af Billund Builds.

DE STUDERENDES OG DE FAGPROFESSIONELLES SAMARBEJDE

I forhold til samarbejdet med de studerende fra University College Lillebælt (UCL), som deltog i uge 5, har de fagprofessionelle oplevet en middel grad af meningsfuldhed ved samarbejdet jf. nedenstående diagram.

I hvilken grad finder du det meningsfuldt at samarbejde med de studerende fra UCL?

NOTE:

Besvarelsene er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

På spørgsmålet om, hvad de fagprofessionelle fik ud af samarbejdet med de studerende, lyder et udpluk af kommentarerne fra de åbne besvarelser således:

"Fedt at have studerende med. De var meget engagerede"

"En rigtig god temaugue hvor der var mange ressourcer udefra"

"Fantastisk at møde en flok unge mennesker der undres, spørger og prøver af. Jeg bliver skarp på min tilgang, reflekterer en ekstra gang i min praksis og oplever glæden ved at se aktive og glade studerende, der også brænder for samskabelse. Det er altid sundt med gæster for både børn og voksne. Hjælpsomt med lidt ekstra hænder så vi andre kan være helt tæt på de børn, der har brug for det"

"Tænker ikke, de (studerende) var særlig godt klædt på til opgaven"

"Det er fint, de får et indblik i vores hverdag samt får lov at få hænderne ud i praksis. Men det kunne være dejligt, hvis de bragte lidt flere ideer med på banen og samskabte med børnene."

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

De positive kommentarer fra de fagprofessionelle omhandler det at få inspiration, ekstra hænder og nye øjne på ens pædagogiske arbejde. Kritikken fra de fagprofessionelle går på de manglende kompetencer hos de studerende i forhold til at være klædt på til opgaven.

DE STUDERENDES ROLLE OG LÆRING

Fra de studerendes synspunkt har der også været både givende og kritiske oplevelser i Billund Builds ugen. Til spørgsmålet om, hvad de studerende har fået ud af samarbejdet med de fagprofessionelle, er kommentarerne centreret om, at de studerende har fået et rum til sparring og viden om samskabelse i praksis:

"God sparring samt indblik i en "ny" pædagogisk praksis, som åbnede nye muligheder og refleksioner"

"Større bevidsthed om, hvor svært det kan være at bringe samskabelse ind i en presset hverdag, hvor der samtidig skal være plads til alle"

"Det har været spændende at få lov til at følge med i hverdagen hos en anden institution. Se hvordan de arbejder, og hvad deres syn på samskabelse er."

(Fagprofessionelle, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

36 DE ORGANISATORISKE RAMMER FOR BILLUND BUILDS DEVELOPMENT

Den kritiske side af samarbejdet med de fagprofessionelle går på, at de studerende ikke har følt sig velkomne eller har oplevet stor forvirring omkring deres opgave og rolle i Billund Builds Development:

"Jeg har følt, at jeg ikke var velkommen, og jeg blev ikke taget seriøs i mine idéer. Jeg følte lidt, at jeg bare var der, og at min tilstedeværelse var træls for pædagogerne"

"Det har været en kæmpe forvirring, hvad man skulle. Til sidst hvor jeg selv besluttede mig for at lave en fast ramme, fik jeg et indblik i, at man skal inddrage børnene mere, så de har mere medbestemmelse."

(Studerende, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

I forlængelse heraf udtrykker de studerende et specifikt ønske om mere inddragelse i planlægningen af uge 5 og særligt i forbindelse med de samskabende forløb. Et udpluk af kommentarerne fra de åbne besvarelser i spørgeskemaet lyder:

"Bedre forståelse fra pædagogernes side. At de inkluderer de studerende i sammenskabelsen. At der foreligger en fælles forståelse, evt. en forventningsafstemning"

"De forskellige skoler/institutioner skal være opmærksom på ikke at "bruge" de studerende som en ressource men stadig være til stede, så den studerende ikke sidder alene med for mange børn"

"At den studerendes rolle er nærmere beskrevet, så alle ved hvilke opgaver, man har. At man har flere besøg før."

(Studerende, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

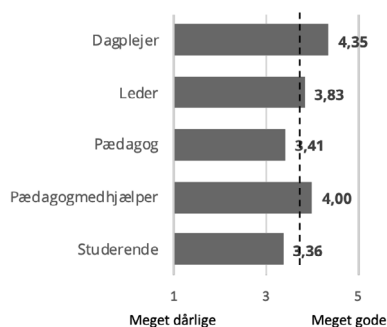
Citaterne illustrerer dermed også et ønske fra de studerende om bedre kommunikation og rollefordeling, hvilket også udtrykkes hos de fagprofessionelle. Især fremhæves det af flere studerende, at de ikke mener, at de studerende bør bruges som vikarer i Billund Builds.

Overordnet har de studerendes rolle i Billund Builds Development altså været uklar for såvel studerende og fagprofessionelle. Flere steder er der dog skabt et meningsgivende rum til inspiration og videndeling om samskabelse. Dog er der et stort forbedringspotentiale i forhold til rollefordeling, herunder planlægning og kommunikation parterne imellem.

DET FYSISKE RUMS OG MATERIALERS BETYDNING

De fysiske rammer for Billund Builds Development opleves overordnet som gode af de fagprofessionelle, jf. nedenstående diagram.

Hvordan oplever du jeres fysiske rammer i forhold til at være eksperimenterende og legende?

NOTE:

Besvarelserne er fordelt på arbejdsfunktion. Den stiplede linje i diagrammet markerer det samlede gennemsnit på tværs af arbejdsfunktion.

Der er en væsentlig forskel i oplevelsen af, hvor gode de fysiske rammer¹⁴ er til at arbejde med en eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds. En del af forklaringen kan muligvis ses i følgende eksempel fra en børnehave:

I løbet af to dage, hvor jeg fulgte en børnegruppe, var gruppen i to forskellige rum. Den første dag var gruppen i et åbent gennemgangsrum, hvor nogle børn gik ud, og andre kom til. Legen var meget spredt, hvert enkelt barn havde mere eller mindre gang i sin egen leg eller gik rundt mellem de forskellige lege. Dagen efter var den samme børnegruppe i et mindre aflukket rum kaldet "LEGO-rummet" fyldt med reoler med LEGO. Her er legen mere rolig og koncentreret. Hvert barn lader til at komme til orde og blive set (af pædagogerne). Der er en god stemning, og alle lader til at have det sjovt.

(Observationer fra børnehaven i BBD)

¹⁴ Besvarelserne hos pædagoger og studerende noget lavere end gennemsnittet for de fysiske rum på 3,41, hvorimod dagplejere har et gennemsnit på hele 4,35.

Eksemplet viser, hvor stor forskel der er på bare to rum i samme institution. Det ene rum er åbent og gør, at børnene leger mest alene og spredt rundt i rummet med forskellige ting. Hvor det andet rum modsat indbyder til koncentration, fordybelse og samskabelse blandt både børn og voksne. Et eksempel på samskabelse i LEGO-rummet:

Et barn sidder med noget hegn, som barnet har leget med noget tid. Barnet sætter det op, så det når sammen og bliver til en indhegning. Et andet barn leger ved siden af og ser barn 1 sætte hegnet op. Barn 2 begynder at se ledende ud og finder omme bag sig en plade med en masse dyr stående på. Barn 2 tager dyrene op og går hen med det til barn 1 og begynder at sætte dyrene ind i indhegningen. Barn 1 hjælper barn 2. Pædagogen, der sidder ved siden af, roser børnene og spørger ind til indhegningen.

(Observationer i børnehave i BBD)

De konkrete fysiske rammer er altså vigtige for den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang samt for pædagogens mulighed for at understøtte dette.

Materialer i rummet er også af betydning for at kunne eksperimentere, lege og skabe sammen. I observationen herunder ser vi på, hvad tilgængeligheden til materialer kan betyde for børnenes mulighed for initiativ:

Pædagogen finder mere materiale frem. Børnene om bordet har fundet paprør, som de nu er optaget af at lime på træpladen eller lime billeder på.

"Jeg laver en kikkert" siger Chilli. "Man kan se efter dyr med den her" siger han og sætter kikkerten for øjnene. Så går han i gang med at male den.

De andre vil nu også lave kikkerter. Jeg hjælper med at lime, for det er lidt svært. Men de går alle ivrigt i gang.

Pædagogen siger "I har jo også tegnet tårne", men nu er de optaget af kikkerter.

Måske nogle af dem vil bygge tårne om lidt...

(Observation i børnehave i BBD)

Eksemplet viser, at når værkstedet med alle materialerne ligger klar, giver det mulighed for at eksperimentere og skabe på børnenes egne initiativer, og til at børnene bliver inspireret af hinanden. De voksnes og materialernes tilgængelighed er af stor betydning for børnenes initiativer, for at skabe, for at blive ved og prøve igen og for at lykkes og glædes eller trøstes.

ØVRIGE FAKTORER DER HAR BETYDNING

Udover de studerende og det fysiske rum, nævnes der i de åbne besvarelser også andre faktorer, der har betydning for Billund Builds. Først og fremmest nævner flere af deltagerne, at uge 5 ikke er en god uge til afholdelse af Billund Builds grundet planlægnings- og vejrforhold. Planlægningen beskrives som værende for tæt på juleferien, og vejrforholdene er for kolde. Derfor efterspørger flere fagprofessionelle, om Billund Builds kan afholdes senere på året. En anden ting, der ønskes fremadrettet, er en mere fælles ramme og forståelse af Billund Builds, som kan skabe en "vi-følelse" blandt alle deltagere i projektet. Et bud herpå fra spørgeskemaets åbne besvarelser er:

"Jeg syntes uge 5 skal være noget særligt - det skal 'sparkes' i gang med større fokus på, at det er noget ganske særligt, der skal kunne ses og mærkes i hele Kommunen. Ikke nok med et nyhedsbrev og en hjemmeside."

(Fagprofessionel, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

Placeringen af Billund Builds og "vi-følelsen" er tidligere blevet nævnt i evalueringen af Billund Builds Nature 2018. Her blev det påpeget, at disse faktorer har stor betydning for både motivationen og deltagelsen i Billund Builds.

OPSAMLING

De organisatoriske rammer i udførelsen af Billund Builds Development er af stor betydning. Der er ros til ledelsens rolle og opbakning med prioritering af tid samt understøttelse og motivation i den daglige praksis til at arbejde med den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang. De studerendes rolle i Billund Builds Development har generelt været uklar for såvel studerende og fagprofessionelle, selvom man flere steder har fået skabt rum til inspiration og vidensudveksling om samskabelse.

De konkrete fysiske rammer og materialernes tilgængelighed også er vigtige for både børn og voksne, når de skal samskabe, eksperimentere og lege sig til læring og fællesskaber.

Billund Builds i sammenligning med den generelle praksis

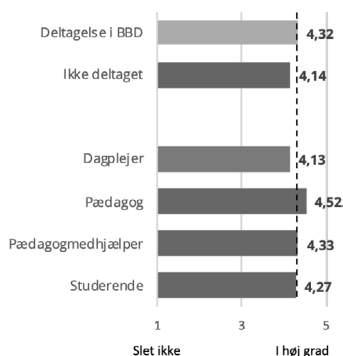
I dette kapitel sammenlignes viden fra ovenstående kapitler om Billund Builds Development (BBD) i uge 5 med besvarelsene om den generelle praksis i de normale uger.

MENINGSFULDHED OG INTEGRATION AF LÆRINGSTILGANGEN

Evalueringen viser¹⁵, at børnene i nogen grad deltog mere aktivt, var mere nysgerrige, samarbejdede, fandt løsninger sammen, hjalp hinanden, fik flere nye ideer, søgte vejledning hos hinanden og løste opgaver på nye måder i Billund Builds Development i uge 5. En lille overvægt af børn giver udtryk for, at Billund Builds i uge 5 var bedre end den generelle praksis i børnehaven¹⁶. De fleste børn giver udtryk for, at de lærte mere i ugen end normalt.

De fagprofessionelle finder det i høj grad¹⁷ meningsfuldt at arbejde med den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i praksis. Det fremgår af diagrammet herunder, at tilgangen anses som meningsfuld på tværs af arbejdsfunktionerne i dagtilbuddet.

I hvilken grad finder du den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang meningsfuld i din pædagogiske praksis?

NOTE:

Besvarelser segmenteret på hhv. deltagelse i Billund Builds Development og ikke deltagelse. Derudover segmenteret på arbejdsfunktion. Den stiplede linje markerer det samlede gennemsnit.

I besvarelsene ses det også, at de fagprofessionelle anser den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang som en naturlig forlængelse af deres pædagogiske praksis, og at de fagprofessionelle i nogen grad vil bruge disse tilgange mere fremadrettet på baggrund af Billund Builds. En mulig forklaring på, at tilgangen i Billund Builds i høj grad anses for meningsfuld, kan skyldes, at de fagprofessionelle overvejende er enige om, at tilgangen er en naturlig forlængelse af deres generelle praksis, hvor der i forvejen er et stærkt fokus på leg, børneperspektiver og en dynamisk evalueringskultur.

Ved sammenligning af besvarelsene om at anvende den samskabende, eksperimenterende og legende tilgang i Billund Builds Development og i den generelle praksis viser evalueringen også kun meget små udsving. Der er altså ikke signifikant forskel mellem deltagende og ikke-deltagende dagtilbud i Billund Builds. Evalueringen viser dermed, at de fagprofessionelle tilsyneladende ser den eksperimenterende, undersøgende og ideudviklende i Billund Builds Development som integreret i hverdagen og dermed uden de store forandringer for uge 5. Integrationen af tilgangen i Billund Builds i den generelle praksis beskrives med en af de fagprofessionelles egne ord sådan:

"Billund Builds lever videre i dagligdagen: at tænke proces frem for produkt og tænke børn og voksne som lige i den skabende, legende og eksperimenterende proces er fantastisk".

(Fagprofessionel, åbne besvarelser i spørgeskema BBD)

¹⁵ Tidligere beskrevet i kapitel 6.

¹⁶ Det er kun børn på fire til seks år, der har besvaret spørgeskemaet.

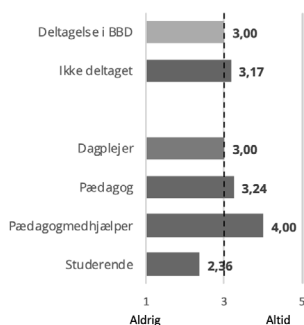
¹⁷ Et gennemsnit på 4,30 er højt, idet et gennemsnit på 4 anses som højt på den anvendte vurderingsskala.

I spørgeskemaet og via observationerne fremgår det, at der i dagtilbuddene er arbejdet med en øget opmærksomhed på børnenes perspektiver og på en samskabende og eksperimenterende tilgang i uge 5.

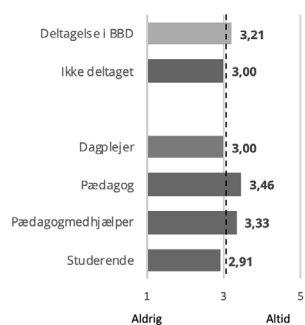
INDDRAGELSE OG SAMSKABELSE

I den generelle praksis er det højt prioriteret¹⁸ at diskutere og tale med børnene om udfordringer og løsninger. Besvarelserne viser også, at der er en lavere grad af inddragelse af børnene i valg af arbejdsformer og planlægning i den generelle praksis jf. nedenstående diagrammer.

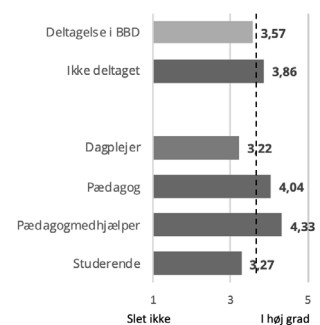
Hvor ofte inddrager du generelt børnene i valg af arbejdsformer i de pædagogiske aktiviteter?

Hvor ofte inddrager du generelt børnene i planlægningen af de pædagogiske aktiviteter?

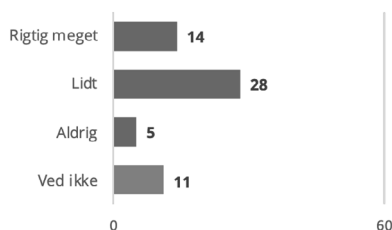

I hvilken grad prioriterer du generelt i din pædagogiske praksis at diskutere og tale med børnene om udfordringer og løsninger?

Ved sammenligning af Billund Builds i uge 5 med den generelle praksis er der en lav grad af inddragelse af børnene i valg af arbejdsformer og planlægningen af de pædagogiske aktiviteter. Det pædagogiske personale har altså i mindre grad inddraget børnene i planlægningen. Det er særligt interessant ved sammenligning med børnenes besvarelser, da børnene oplever, at de generelt er med til at bestemme¹⁹ og bliver inddraget i, hvad de skal lave i børnehaven sammen med de voksne. Børnenes besvarelser ses i nedenstående diagram og viser, at tæt på halvdelen af børnene synes, at de generelt får lov til at bestemme lidt i børnehaven, og næsten en fjerdedel angiver, at de kan bestemme rigtig meget i børnehaven.

Hvor meget er du med til at bestemme, hvad I laver sammen med de voksne i børnehaven?

NOTE:

Besvarelser segmenteret på hhv. deltagelse i Billund Builds Development og ikke deltagelse. Derudover segmenteret på arbejdsfunktion. Den stiplede linje markerer det samlede gennemsnit.

En mulig forklaring på uoverensstemmelsen mellem børnenes og de fagprofessionelles oplevelse af inddragelse kan være, at det kun er børn over 4 år, som har besvaret, og at det pædagogiske personale også svarer med afsæt i de mindre børn under 4 år.

I forhold til at diskutere og tale med børnene er der dog en væsentlig forskel i besvarelserne, hvor det i den generelle praksis gøres mere, og under Billund Builds Development mindre. En mulig forklaring kan findes i undersøgelsens åbne svarmuligheder, hvor de fagprofessionelle under Billund Builds i uge 5 er særligt opmærksomme på at forfølge børnenes ideer og initiativ. Derved har de fagprofessionelle muligvis lagt mere vægt på at understøtte børnenes initiativer fremfor at diskutere og tale med børnene om udfordringer og løsninger.

Det lave gennemsnit ved inddragelse af børnene i planlægning af indhold og arbejdsformer både i den generelle praksis og i uge 5 peger på et behov for fokus på, hvordan børnene kan inddrages i planlægningsprocesserne.

¹⁸ Gennemsnit på 3,60 jf. datarapporten.

¹⁹ Ordet bestemme er i spørgsmålet en nuancering og omskrivning af begrebet inddragelse i børnehøjde.

40 BILLUND BUILDS I SAMMENLIGNING MED DEN GENERELLE PRAKSIS

FORFØLGELSE AF BØRNEPERSPEKTIVER VIA EN SAMSKABENDE OG EKSPERIMENTERENDE TILGANG

Den højere grad af inddragelse i generel praksis overfor Billund Builds praksis understreger, at tilgangen til dels er integreret i praksis og bruges i hverdagen, men kan dog som sagt også være udtryk for et andet fokus på at følge børnenes perspektiver i uge 5. Dette fokus er ikke nødvendigvis et fokus på samskabelse mellem børn og voksne. Et opmærksomhedspunkt er derfor, om det at følge børnenes perspektiver per automatik er en del af den samskabende og eksperimenterende tilgang. Et eksempel:

Der er mange forskellige børn i rummet – mange laver togbane – men flere steder i rummet. Der er fire pædagoger/pædagogmedhjælpere: En sørger for sammen med to-tre børn at sætte batteri i et tog. To pædagoger sidder på gulvet ved togbanen. Nogle børn samles derefter og følger toget, der nu har fået batterier, rundt på togbanen, der er blevet lavet imens. Flere børn ser, at det sner udenfor og vil derfor gerne ud. En spørger: "Hvorfor er vi ikke ude?". De spørger om lov til at komme ud, og en pædagog går med 3 børn udenfor. Pædagogerne snakker indbyrdes om, at de jo skal følge børnenes leg, og det derfor må være i orden, at børnene kommer udenfor.

(Observation fra børnehave i BBD)

Eksemplet viser, hvordan dét at følge børnenes perspektiver ikke nødvendigvis bidrager til en samskabende og eksperimenterende tilgang. Legene foregår spredt og lader ikke til at indebære hverken interaktion eller fællesskab om en fælles sag. Derfor vil det fremadrettet være interessant at se på, hvordan de fagprofessionelle følger børnenes perspektiver på en samskabende og eksperimenterende måde.

Evalueringen peger allerede på noget af det, de fagprofessionelles gør i Billund Builds, når børnenes perspektiver forfølges på en samskabende og/eller eksperimenterende måde:

- » Anvendelse af børnenes leg og forfølge det der sker
- » Skabe sammen
- » Fortællinger
- » Dokumentation
- » Gribe ord og udbygge
- » Anvende forskellige metoder, såsom: PICK A CARD, Polaroid Billeder, Tegninger mm.

Fremadrettet vil det fortsat være interessant at blive endnu klogere på, hvordan de fagprofessionelle arbejder med den samskabende og eksperimenterende tilgang i praksis.

OPSAMLING

Der er tilsyneladende stor sammenhæng mellem tilgangen i Billund Builds og den generelle praksis. Dog rummer praksis i Billund Builds et forbedringspotentiale i kraft af mere tydelig integration og en øget sammenhæng, samt videndeling om, hvordan de fagprofessionelle arbejder med den samskabende og eksperimenterende tilgang i praksis især i forhold til at inddrage børnenes perspektiver.

Evalueringen viser også, at de fagprofessionelle ikke har arbejdet mere eksperimenterende, undersøgende og ideudviklende i Billund Builds Development i uge 5 end i den generelle praksis. Den positive tolkning er, at tilgangen er integreret i hverdagen.

COC. PLAYFUL MINDS

Det man ikke kan tænke sig til, må man lege sig til.

Vi tror på en legende tilgang til livet.

Vi tror på, at lysten til at opdage er brændstof for kreativitet. Vi tror på, at sjovt er sundere end surt. Og vi tror på, at voksne kan lære mindst lige så meget af børn, som børn kan lære af voksne. Især når det handler om at tænke nyt.

Vi tror faktisk så meget på en legende tilgang til livet, at vi har bygget en hel udviklingsorganisation på det grundlag. CoC Playful Minds.

CoC står for Capital of Children, som er visionen om at gøre Billund til Børnenes Hovedstad – ikke blot i Danmark, men i verden.

CoC Playful Minds er den organisation, der udvikler de programmer, der kan få det til at ske. Vi arbejder med tre programmer: Playful Innovation, Playful Skills og Playful Spaces.

Nøgleordet i dem alle tre er samskabelse. At skabe produkter til børn sammen med børn. At skabe nye læringsforløb sammen med børn. At skabe en by i børnehøjde sammen med børn. Og samskabelse kræver mere af de voksne end af børnene. Det kræver mod at tro på, at børn er vigtige, værdige og skabende verdensborgere.

Men hvis fremtiden ikke skulle formes af dem, som skal leve i den, hvem så? CoC Playful Minds vil sammen med Billunds børn og eksperter fra hele kloden udforske, hvad en legende tilgang til livet kan betyde. Ikke blot i Billunds virksomheder, uddannelsessystem og byplanlægning. Men i verden.

CoC
Playful
Minds

